

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING

Förslag till hållbarhetsprogram för Flens kommun 2030

Antagen av

Innehåll

Hållbarhetsprogram för Flens kommun 2030	2
Inledning	2
Hållbar utveckling i Flens kommun.....	3
Mål 1 - Ingen fattigdom	4
Mål 2 - Ingen hunger.....	5
Mål 3 - God hälsa och välbefinnande	6
Mål 4 - God utbildning för alla	7
Mål 5 - Jämställdhet.....	8
Mål 6 - Rent vatten och sanitet	9
Mål 7 - Hållbar energi	10
Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.....	11
Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	12
Mål 10 - Minskad ojämlikhet.....	13
Mål 11 - Hållbara städer och samhällen.....	14
Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion.....	15
Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna.....	16
Mål 14 - Hav och marina resurser.....	17
Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald.....	18
Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen.....	19
Mål 17 - Genomförande och globalt partnerskap	20
Bilaga: Underlag till målbilderna.....	21
Generell utblick.....	21
Underlag Mål 1 - Ingen fattigdom	22
Underlag Mål 2 - Ingen hunger.....	24
Underlag Mål 3 - God hälsa och välbefinnande	26
Underlag Mål 4 - God utbildning.....	28
Underlag Mål 5 - Jämställdhet	30
Underlag Mål 6 - Rent vatten och sanitet	32
Underlag Mål 7 - Hållbar energi	34
Underlag Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.....	36
Underlag Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	38
Underlag Mål 10 - Ingen ojämlikhet.....	40
Underlag Mål 11 - Hållbara städer och samhällen.....	42
Underlag Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion.....	44
Underlag Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna.....	46
Underlag Mål 14 - Hav och marina resurser.....	48
Underlag Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald.....	50
Underlag Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen.....	52
Underlag Mål 17 - Genomförande och globalt partnerskap	54

Hållbarhetsprogram för Flens kommun 2030

Inledning

Flens kommun tar ansvar för en hållbar framtid. Detta hållbarhetsprogram presenterar långsiktiga ambitioner för att nå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling i kommunen. Ambitionerna är styrande för Flens kommunala organisation och samtliga kommunala bolag. För att nå ambitionerna är samverkan inom kommunorganisationen samt med föreningar, näringsliv, och offentliga aktörer på lokal och regional nivå ett måste. Hållbarhetsprogrammet tar avstamp i kommunens vision som handlar om att ta ansvar för en hållbar utveckling.

Hållbar utveckling innebär att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. I detta hållbarhetsprogram innebär det en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling, utifrån Agenda 2030 och dess 17 globala mål för hållbar utveckling. Agenda 2030 beskriver vad världens länder ska arbeta med för att säkerställa en hållbar framtid. Det handlar bland annat om att minska fattigdomen, främja jämlikhet och fred samt att lösa klimatkrisen och andra miljöutmaningar. Arbetet i kommuner påverkar många av målen och delmålen i Agenda 2030.

Hållbarhetsprogrammet är ett övergripande styrdokument som består av målbilder till 2030 inom de 17 globala målområdena. Som bilaga finns underlagen som har legat till grund för målbilderna. Programmet sätter riktningen för alla nya styrdokument som tas fram i kommunen och innebär att en översyn av befintliga styrdokument behöver göras för att säkerställa att de strävar åt samma håll. Framförallt sätter hållbarhetsprogrammets målbilder ramarna för kommunens strategiska plan där prioriteringar och uppdrag beslutas för de närmaste åren.

Samtliga målbilder i hållbarhetsprogrammet följs upp med hjälp av indikatorer som beslutas när hållbarhetsprogrammet är på plats. Utgångsläget för målbilderna sammanställs i en första rapport i samband med årsredovisningen för 2020. En gång per mandatperiod görs en hållbarhetsrapport för att se att vi är på rätt väg inom de 17 målområdena. I samband med hållbarhetsrapporten aktualitetsprövas även målbilderna då förutsättningarna för att nå dem kan ha ändrats på grund av förändringar lokalt, regionalt, nationellt och/eller globalt.

[Generell utblick](#) - sid 20

Hållbar utveckling i Flens kommun

Flens kommun har ett stort ansvar för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar. För att lyckas är det viktigt att få med alla aspekter av hållbarhet; ekologisk, social och ekonomisk, i arbetet. Ambitionerna som uttrycks i hållbarhetsprogrammet tar avstamp i de frågor som kommunen har rådighet över. Rådigheten finns i och över den egna organisationen, i mötet med de som besöker, verkar och bor i kommunen samt genom attitydpåverkan och samverkan.

Kommunens arbete ska komma alla till del, oavsett kön, etnicitet, nationalitet, religion-/trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsuttryck eller könsidentitet och ålder, utbildningsnivå eller social ställning. Enligt Agenda 2030:s huvudprinciper ska målen uppfyllas med särskild hänsyn till de människor och samhällen som har sämst förutsättningar. Ingen ska lämnas utanför.

De 17 målen är odelbara och åtgärder för att nå ett mål kommer att påverka möjligheten att nå andra mål. Även om prioriteringar görs på kort sikt mellan målen är det viktigt att alltid tänka på helheten eftersom inget mål får nås på bekostnad av något annat. Målbilderna utgör tillsammans en gemensam horisont för kommunen att sträva mot för att nå en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling i Flens kommun.

Mål 1 - Ingen fattigdom

Mål 1 handlar om att avskaffa all form av fattigdom överallt. Fattigdom beskrivs ibland som avsaknad av resurser som gör att en person inte har den levnadsnivå som anses vara allmänt accepterad i samhället. I dagligt tal avses oftast ekonomisk fattigdom, det vill säga låga inkomster och små ekonomiska tillgångar. Men fattigdom kan även innebära brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

Målbild för Flens kommun 2030:

- Till 2030 har andelen män, kvinnor och barn i Flens kommun som lever i någon form av fattigdom minst halverats.
- Kommunen har sedan länge ett systematiskt arbete för att respektera, skydda och främja barns och vuxnas mänskliga rättigheter.
- Kommunen förebygger ekonomisk utsatthet och stöttar dem som lever i sådan att ta sig ur sin situation inom ramen för gällande lagstiftning.
- Upplevda brister gällande frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet hos invånarna analyseras och utgör grund för planering av kommunala aktiviteter och insatser.

[Underlag Mål 1 - Ingen fattigdom](#) – sid 22

Mål 2 - Ingen hunger

Målet om ingen hunger spänner över en rad ämnesområden, med en gemensam strävan om att säkra människors tillgång till mat på kort och lång sikt. Här ingår kosthållning, undvikande av miljögifter, bevarande av genetisk mångfald och hållbart jordbruk. Tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat är en mänsklig rättighet och kommuner spelar en viktig roll genom sitt ansvar för måltider i till exempel förskola, skola och äldreomsorg. Kommunernas kontrollansvar för livsmedelshanteringen innebär också att matens kvalitet säkras.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har förekomsten av fetma, övervikt liksom undernäring minskat i Flens kommun.
- De måltider som serveras i och av kommunens verksamheter är goda, hälsosamma och näringsriktiga med måltidsglädje i fokus.
- Den enskilde matgästens möjligheter till inflytande över måltiderna har ökat.
- Alla verksamheter som hanterar mat och måltider i kommunorganisationen arbetar systematiskt med att minska miljö- och klimatpåverkan.
- Kommunen värnar om brukningsvärda jordbruksmarker, främjar ett hållbart jordbruk, verkar för att öka andelen lokalproducerade livsmedel i kommunala verksamheter samt har god beredskap för kristider.
- Kommunen samarbetar med civilsamhället i syfte att nå individer och grupper i riskzonen för hunger som den kommunala verksamheten har svårt att nå.

[Underlag Mål 2 - Ingen hunger](#) – sid 24

Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Mål 3 handlar om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla människor i alla åldrar. Det finns en stark koppling mellan den ekonomiska situationen och individens hälsa. Kommuner har stora påverkansmöjligheter för folkhälsan både när det gäller livsvillkor och levnadsvanor. Med livsvillkor avses alla de förhållanden i närmiljön och samhället som omger en individ, såsom tillgång till hälso- och sjukvård, uppväxtförhållanden, bostads- och arbetsförhållanden, men även politiska beslut och lagstiftning.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 finns förutsättningar för en god och jämlik hälsa för alla invånare i Flens kommun.
- Flens kommun främjar möjligheter till fysisk aktivitet, fritidssysselsättningar, friluftsliv och kulturliv runt om i kommunen, varav flera är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Det finns ett starkt lokalt föreningsliv som med stöd av kommunen aktivt skapar möjligheter till en bättre hälsa för kommunens invånare.
- Kommunen har sedan länge ett systematiskt arbete för att främja hälsa i samhället samt förebygga och tidigt upptäcka ohälsa hos individer i kommunens verksamheter.
- Arbetsplatser i Flens kommun arbetar aktivt för att minska sjukfrånvaron bland sina anställda. Sjukfrånvaron bland kommunalt anställda är under 5 %.
- Psykisk ohälsa och användningen av alkohol, narkotika, dopning och tobak har minskat avsevärt bland Flens invånare, framförallt bland ungdomar och unga vuxna.

[Underlag Mål 3 - God hälsa och välbefinnande](#) – sid 26

Mål 4 - God utbildning för alla

Mål 4 handlar om att alla ska få tillgång till avgiftsfri och likvärdig utbildning av god kvalitet genom livet. Barn och ungas förutsättningar för att leva ett gott liv med en god psykisk och fysisk hälsa och makt att påverka sina liv formas redan under barn- och ungdomsåren. Utbildning är en investering för att utrota fattigdom och skapa utveckling i samhällen. Det är viktigt att studerande får kunskaper och färdigheter som främjar en hållbar utveckling. Kommuner ansvarar för stora delar av utbildningssystemet i Sverige.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 finns det god tillgång på likvärdig utbildning av god kvalitet i Flens kommun och en högre andel elever uppnår gymnasieexamen och är behöriga till högskolan.
- Minst 80 % av lärarna i kommunala skolor och 50 % av fritidspedagoger har lärarlegitimation. Minst 50 % av lärare på kommunala förskolor har förskollärarlegitimation.
- Elever i skola och vuxenutbildning har goda kunskaper och färdigheter för att kunna nå egen försörjning och för att kunna bidra till hållbar utveckling i samhället.
- Kommunen skapar kreativa och stimulerande lärmiljöer att trivas i samt har ett aktivt och förvaltningsöverskridande arbete för att främja närvaro och förebygga frånvaro.
- Gymnasieskolan i Flen är ett attraktivt skolalternativ för kommunens ungdomar som erbjuder högkvalitativ utbildning.
- Flens kommun som organisation har etablerade samarbeten med till exempel näringsliv, högskolor och universitet för att motivera elever och stärka utbildningen.

[Underlag Mål 4 - God utbildning](#) – sid 28

Mål 5 - Jämställdhet

Mål 5 handlar om att flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma rättigheter, villkor och möjligheter att forma sina liv. Det ingår även att våld i nära relation och skadliga sedvänjor, som könsstympning och tvångsäktenskap, ska upphöra. Sverige har ett rättsligt ramverk som främjar jämställdhet och det är en del av det kommunala uppdraget. I skolan ska utbildningen utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, inklusive jämställdhet.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har flickor och pojkar, kvinnor och män i Flens kommun lika rättigheter, villkor och möjligheter att forma samhället och sina egna liv.
- Kommunen har god förståelse för hur olika beslut och satsningar gynnar flickor och pojkar, kvinnor och män på olika sätt, och arbetar systematiskt för en rättvis fördelning av resurser i alla sina verksamheter.
- Det finns inga osakliga löneskillnader och villkor mellan kommunalt anställda kvinnor och män i Flens kommun.
- Kommunen har ett systematiskt arbete för att förebygga och utmana destruktiva könsnormer som till exempel kan leda till våld och övergrepp

[Underlag Mål 5 - Jämställdhet](#) – sid 30

Mål 6 - Rent vatten och sanitet

Mål 6 handlar om tillgång till rent vatten, förbättrad vattenkvalitet, förbättrad avloppsrening och restaurering av vattenrelaterade ekosystem. En viktig fråga är hur de goda dricksvattenresurserna i Sverige ska kunna säkerställas långsiktigt. Reningen av avloppsvatten i Sverige är inte alltid tillfredsställande, framförallt för enskilda avlopp. Enligt EU:s vattendirektiv får statusen på en vattenförekomst inte försämras.

Mål för Flens kommun 2030:

- År 2030 har alla vattentäcker som levererar dricksvatten till Flens kommunala VA-nät aktuella skyddsområden och skyddsföreskrifter.
- Kommunorganisationen hushåller med vatten i sina verksamheter och arbetar proaktivt för att säkra vattentillgång i kommunen och minska konsekvenserna av vattenbrist.
- Det kommunala VA-nätet är utbyggt till prioriterade områden och planer finns för anslutning av nya områden, genom en aktuell VA-plan.
- Kommunen har ett systematiskt arbete för att förbättra och bevara god vattenkvalitet i sjöar och vattendrag, i enlighet med Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.
- Det sker en systematisk tillsyn av och dialog med verksamheter som kan ha negativ påverkan på vattenkvaliteten.
- Kommunen följer en strategi för hur majoriteten av näringsämnen från avloppsvatten ska återföras till kretsloppet.

[Underlag Mål 6 - Rent vatten och sanitet](#) – sid 32

Mål 7 - Hållbar energi

Hållbar energi för alla handlar om att säkerställa tillgång till energi, öka andelen förnybar energi och öka energieffektiviteten. I kommunala verksamhetslokaler och allmännyttiga bostäder finns en långsiktig positiv trend för energieffektivisering, samtidigt som mer kan göras i både befintliga och nya byggnader. Transporter använder stora mängder fossil energi och det är därför viktigt att förutsättningarna för att välja förnybara alternativ förbättras.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har energiförbrukningen per m² i kommunägda fastigheter minskat kraftigt. Nybyggda kommunala fastigheter har lägre energianvändning än lagkraven för näronn-byggnader.
- Kommunala verksamheter i samverkan med fastighetsägare ser till att lokaler används effektivt och samnyttjas där det är möjligt.
- Andelen förnybar energiproduktion har ökat i Flens kommun. Kommunen underlättar för sådana etableringar och är drivande i arbetet med ett flertal nya egna anläggningar.
- Kommunorganisationen har minskat sina utsläpp från transporter med 70 % jämfört med 2010 genom ett aktivt arbete för en fossiloberoende fordonsflotta. Det finns goda möjligheter för anställda att använda alternativa färdmedel, till exempel elcykel, samt att ha digitala och resfria möten.
- I hela kommunen är det enkelt att tanka/ladda fordon med olika typer av förnybara drivmedel och minst hälften av alla registrerade fordon i kommunen är miljöbilar.

[Underlag Mål 7 - Hållbar energi](#)– sid 34

Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla människor. Att främja ett gott investeringsklimat, sysselsättning och anständiga arbetsvillkor är viktiga faktorer för hållbar utveckling. Det behöver även skapas goda förutsättningar för privat företagande, ungas anställning, entreprenörskap och hållbar turism.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har arbetslösheten i Flens kommun minst halverats, med särskilt fokus på unga och utrikes födda.
- Flens kommun är en attraktiv arbetsgivare med ett systematiskt arbete för att säkra kompetensförsörjning och goda arbetsvillkor.
- Kommunen har ett gott bemötande till företag och underlättar för att det lokala näringslivet ska vara framgångsrikt och kunna skapa fler arbetstillfällen.
- Kommunen säkerställer att potentiella nyetableringar har minsta möjliga negativa påverkan på miljö och klimat.
- Turismen och besöksnäringen har utvecklats, med särskilt fokus på kommunens natur-, kultur- och friluftsvärden.

[Underlag Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt](#)– sid 36

Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Mål 9 handlar om att bygga infrastruktur som klarar förändringar i klimat såväl som förändringar i användarbehov, främja hållbar och inkluderande industrialisering samt uppmuntra innovationer. Genom investeringar i infrastruktur kan fler samhällen skapa positiv utveckling för sina invånare. Samtidigt behöver den industriella utvecklingen vara resurseffektiv och använda ny teknik och innovationer som tar hänsyn till miljö och klimat. För att öka andelen gång-, cykel- och kollektivtrafik krävs styrmedel och påverkansarbete.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har Flens kommun väl fungerande infrastrukturer och teknisk försörjning, till exempel vad gäller vägnät, kollektivtrafik, bredband, vatten, avlopp och el. Det finns en utvecklad och utökad tågtrafik.
- Det är enkelt, effektivt och säkert att förflytta sig med gång, cykel och kollektivtrafik. En ökad andel av resorna i kommunen sker med dessa färdslag.
- Det finns enhetliga cykelnät inom kommunens tätorter och orter, och kommunen verkar även för att möjligheten att cykla mellan orterna ska förbättras.
- Strategisk planering och miljötekniska lösningar används inom energi och infrastruktur för att minska klimatpåverkan och nå en effektivare energianvändning.
- Samverkan sker med industri och akademi med Flens kommun som testbädd för olika typer av utvecklingsprojekt.

[Underlag Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur](#) – sid 38

Mål 10 - Minskad ojämlikhet

Mål 10 handlar om att minska inkomstklyftor, främja social, politisk och ekonomisk inkludering, säkerställa lika rättigheter för alla - oavsett kön, sexuell läggning, könsidentitet- eller uttryck, etnisk eller religiös tillhörighet, funktionsvariation eller ålder - och främja en säker migration. Frågan om jämlikhet knyter an till merparten av övriga målområden. Att "inte lämna någon utanför" är en av de grundläggande principerna som ramar in agendan för hållbar utveckling.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har sociala och ekonomiska skillnader minskat avsevärt i Flens kommun, genom ett aktivt arbete för minskad ekonomisk utsatthet bland barn, unga, och vuxna, minskat beroende av försörjningsstöd, höjd utbildningsnivå, stärkta utbildningsresultat, stärkt sysselsättning, ökad jämställdhet, och minskad bostadssegregation.
- Kommunens verksamheter och andra samhällsaktörer tar gemensamt ansvar för att inkludera nyinflyttade i samhällslivet och arbetsmarknaden och motverka diskriminering.
- Alla kommunorganisationens fysiska åtgärder, till exempel lekplatser och hållplatser, genomförs enligt praxis för hög säkerhet och fullgod tillgänglighetsanpassning.
- De nationella minoriteterna i Flens kommun upplever att möjligheterna till inflytande och delaktighet har ökat, att deras kulturella identiteter har stärkts, och att diskriminering och utsatthet har minskat.

[Underlag Mål 10 - Ingen ojämlikhet](#) – sid 40

Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

Växande städer och samhällen kan skapa möjligheter för ekonomisk tillväxt, men också bidra till ökade sociala klyftor och påfrestningar på ekosystem. Hållbar samhällsplanering omfattar bland annat hållbar planering av bostäder och offentliga platser, skydd av natur- och kulturarv, effektiv dagvattenhantering, främjande av gång-, cykel och kollektivtrafik samt att minska städernas och byggnaders miljöpåverkan. Ansvar för stadsplanering ligger på kommunal nivå och påverkas av omfattande lagstiftning som främjar hållbar utveckling.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har Flens kommuns samhällsplanering enligt översiktsplanen resulterat i en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö.
- Det finns god tillgång till attraktiva och hälsosamma bostäder i olika prisklasser, storlekar och upplåtelseformer. Trångboddheten har minskat.
- Vid planering av områden och bostäder tas alltid hänsyn till värdefulla natur- och kulturmiljöer, miljö- och klimatpåverkan minimeras och social sammanhållning främjas.
- Luftkvaliteten i kommunen har förbättrats och det finns en effektiv och tillfredsställande dagvattenhantering.

[Underlag Mål 11 - Hållbara städer och samhällen](#) – sid 42

Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

En hållbar konsumtion och produktion innebär en effektiv och cirkulär användning av resurser och en minskad miljöpåverkan genom minskad användning av hälsofarliga kemikalier och farligt avfall. Konsumtion, av privatpersoner, företagare och offentliga verksamheter, påverkar världen både ekonomiskt och miljömässigt i produktionen av varor och tjänster, och i slutfasen av produkternas livslängd. För en kommun är den offentliga upphandlingen därför en nyckelfråga.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 präglas Flens kommunorganisation sedan länge av ett cirkulärt perspektiv, där minimering och återanvändning av resurser är prioriterat. Alla kommunens verksamheter källsorterar avfall.
- Det ställs höga miljömässiga och sociala krav i upphandlingar som följs upp regelbundet i samverkan med andra aktörer. Avtalsföljsamheten är mycket hög.
- Evenemang som arrangeras av eller i samarbete med Flens kommun har hållbarhet som utgångspunkt, till exempel när det gäller materialval och vad som serveras.
- Kommunens verksamheter planerar måltider och matförsäljning så att mängden matsvinn minimeras. Samarbete sker med lokala livsmedelsaktörer för att även deras matsvinn ska minska.
- Invånare och företag i Flens kommun har god kunskap om klimatsmarta val och beteenden.

[Underlag Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion](#)—sid 44

Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Världens länder har kommit överens om att den globala genomsnittliga temperaturhöjningen ska begränsas till långt under två grader till nästa sekel. Att överstiga två grader får allvarliga konsekvenser för ekosystem, mänsklig säkerhet, matproduktion, vattentillgång och kan resultera i ökade naturkatastrofer. Det är alltså både viktigt med åtgärder för att minska klimatpåverkan och åtgärder för att anpassa samhället till nuvarande och framtida klimatförändringar.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har växthusgasutsläppen i Flens kommun minskat med minst 16 % årligen sedan 2020. Detta genom ett aktivt arbete för att minska klimatpåverkan med fokus på transporter, samhällsplanering, byggnader, lokal förnybar energi- och elproduktion, och genom att inspirera till klimatsmarta invånare.
- Kunskapen om klimatfrågan är hög bland kommunanställda och förtroendevalda. Alla kommunens verksamheter tar ansvar för att minska sin klimatpåverkan.
- Flens kommunorganisation är beredd på effekterna av och bidrar till att motverka klimatförändringarna.

[Underlag Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna](#) – sid 46

Mål 14 - Hav och marina resurser

Överfiske, försurning, övergödning och föroreningar är stora problem i världens hav. Utsläpp i sjöar och vattendrag hamnar till slut i haven. Det handlar till exempel om näringsämnen från jordbruk och enskilda avlopp, skräp och föroreningar. Med skräp menas både det som slängs i naturen men också exempelvis slitage från bildäck. Allt som görs för att förbättra vattenkvaliteten och motverka nedskräpning i kommunen är positivt för hav och marina resurser.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har saneringsåtgärder genomförts vid de förorenade områden i Flens kommun där riskerna för hälsa och miljö är som störst. Utredningar har genomförts vid alla områden med riskklass 1 och 2.
- Kommunen verkar för att öka andelen privatfinansierade undersökningar och åtgärder av förorenade områden och är aktiv i att ansöka om bidragsmedel.
- Kommunens verksamheter har en minimal användning av hälso- eller miljöskadliga kemikalier och material.
- Genom ett aktivt förebyggande arbete har nedskräpningen samt utsläpp av föroreningar, mikroplast och näringsämnen minskat i kommunen. Invånare tar gemensamt ansvar för sina närmiljöer.
- För att främja ett hållbart fiske köper kommunen endast in hållbarhetsmärkt fisk.

[Underlag Mål 14 - Hav och marina resurser](#) – sid 48

Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Detta mål handlar om att skydda, återställa och främja ett hållbart användande av ekosystem, ett hållbart skogsbruk, samt hejda markförstöring och förlust av biologisk mångfald. Biologisk mångfald är en avgörande grund för jordens livsuppehållande system men utrotningen av växt- och djurarter sker i en snabbare takt än någonsin tidigare i mänsklighetens historia. Biologisk mångfald främjar även folkhälsan genom att natur- och kulturmiljöer är en viktig källa till rekreation och friluftsliv.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 har en större andel av ytan i Flens kommun ett formellt skydd, till exempel i form av naturreservat, i första hand områden inom kommunens gröna och blåa samband som pekas ut i översiktsplanen.
- Den biologiska mångfalden bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt och hänsyn till ekosystemtjänster är integrerad i samhällsplaneringen.
- Människor har tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Det finns gott om tätortsnära natur som ger goda förutsättningar för ett aktivt friluftsliv.
- Det finns en god kunskap i kommunorganisationen och bland invånare om att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

[Underlag Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald](#) – sid 50

Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen

Detta mål spänner över skilda områden såsom att minska våld, tortyr, människohandel, stoppa illegala flöden av vapen och att bekämpa korruption. Målet rör även ett inkluderande och representativt beslutsfattande och skyddande av grundläggande friheter. Inkluderande samhällen, transparenta och ansvarsfulla institutioner, god samhällsstyrning och frihet från våld är förutsättningar för mellanmänsklig tillit och social sammanhållning.

Målbild för Flens kommun 2030:

- År 2030 upplever invånare och besökare Flens kommun som en trygg och attraktiv kommun att bo, verka och leva i med respekt för mänskliga rättigheter.
- För att attrahera nya och befintliga invånare erbjuds en livsmiljö som är inkluderande och ger förutsättningar för ett gott och aktivt liv.
- Kommunen bjuder in till olika former av delaktighet och det finns etablerade samverkansformer för dialog mellan kommunorganisationen och invånare i kommunen, där även unga finns representerade.
- Kommunen arbetar aktivt med att stärka demokratiska processer och att skydda och värna demokratin från negativ påverkan.
- Valdeltagandet ökar vid varje val, och särskilt i valdistrikt med lägre valdeltagande.
- Mobbning, kränkande särbehandling och diskriminering i kommunens verksamheter har minskat, och kommunen verkar för att det även ska minska i samhället i stort.

[Underlag Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen](#) – sid 52

Mål 17 - Genomförande och globalt partnerskap

Mål 17 handlar framförallt om att mobilisera och omfördela resursfördelningen mellan världens rikaste och världens fattigaste länder. Men det går också att tolka detta mål inom ramen för ökad samverkan och partnerskap lokalt och regionalt för att uppnå de andra målen i agendan. Kommuner och regioner samverkar trots sin rätt till självbestämmande ofta både sinsemellan men också med näringslivet, akademien, civilsamhället och invånarna. För att klara av välfärdsupdraget är kommuner och regioner beroende av bred samverkan.

Målbild för Flens kommun 2030:

- Flens kommun samarbetar aktivt med föreningar, näringsliv, och offentliga aktörer på lokal och regional nivå för att tillsammans lösa miljö- och samhällsutmaningar. Inom frågor med stora behov finns formaliserade samverkansformer.
- Flens kommun deltar i relevanta nätverk och organ för att stärka, bevaka och bejaka kommunens intressen i aktuella frågor
- Flens kommun är drivande för att hitta nya sätt att lösa utmaningar och bidra till utvecklingen för Sörmland och närliggande tillväxtregioner.
- Flens kommun tar tillvara på partnerskap och finansiering på lokal, regional, nationell och internationell nivå för att få en hävstång till att uppfylla Agenda 2030 och de globala målen.

[Underlag Mål 17 - Genomförande och globalt partnerskap](#)– sid 54

Bilaga: Underlag till målbilderna

Generell utblick

Sverige har förbundit sig till att nå målen i Agenda 2030 och rapporterar regelbundet resultat till FN. Regeringens handlingsplan för Agenda 2030 2018-2020 beskriver fem fokusområden för Sveriges genomförande av agendan: ett jämlikt och jämställt samhälle, hållbara samhällen, en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi, ett starkt näringsliv med ett hållbart företagande, en hållbar och hälsosam livsmedelskedja samt stärkt kunskap och innovation (Regeringen, 2018). Enligt SCB:s statistiska lägesbild av Agenda 2030 har Sverige framförallt utmaningar när det gäller att nå mål om jämlikhet. Ojämlikheten minskar inte, varken när det gäller ekonomi, hälsa, boende eller våldsutsatthet. Dessutom minskar inte våld och kränkningar och fler unga utsätts för mobbning. Många av miljömålen kommer vara svåra att nå till 2030 (SCB, 2019).

I Agenda 2030-delegationens slutbetänkande till regeringen (SOU 2019:13) betonas att kommuner och regioner i hög utsträckning ansvarar för många av de åtgärder som bidrar till uppfyllandet av de globala målen. Det är därför av stor vikt att agendan integreras i ordinarie styrning och ledning i just kommunerna. Att integrera i ordinarie processer ses som det snabbaste och mest effektiva sättet att genomföra agendan. Delegationen lyfter fram att konsekvenserna av de utmaningar Sverige och världen står inför gällande till exempel klimatförändringar och ojämlikhet är förenade med stora samhällskostnader, och att även om stora investeringar krävs för att hantera utmaningarna handlar det till stor del om omprioritering av befintliga medel.

Många av delmålen i Agenda 2030 täcks av redan riksdagsbundna mål, till exempel miljö kvalitetsmålen, folkhälsopolitikens mål och jämställdhetsmålen. För att nå dessa finns även lagstiftning som miljöbalken och plan- och bygglagen samt nationella strategier, till exempel inom upphandling. År 2020 blir barnkonventionen svensk lag. Men Agenda-2030 delegationen betonar att det finns ett gap mellan beslutade mål och vad som faktiskt görs för att nå dem (SOU 2019:13). Att arbeta med Agenda 2030 är ett sätt att lyfta fram och bidra till uppfyllandet av dessa riksdagsbundna mål, nationella strategier och lagstiftning.

Källor:

Regeringen (2018) Handlingsplan Agenda 2030. [Länk](#)

SOU (2019:13) Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning – världens möjlighet. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 1 - Ingen fattigdom

Förutsättningar och utmaningar

Sverige tillhör de EU-länder där andelen med låga inkomster ökat mest sedan inkomståret 2007. Andelen med en inkomst under 60 % av medianinkomsten i riket är dock fortfarande lägre än genomsnittet i EU. Andelen av befolkningen i Sverige som omfattas av ett socialt grundskydd uppgår på de flesta områden till 100 %. Det gäller till exempel sociala trygghetsförmåner, försörjningsstöd och pensioner (SCB, 2019). Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, har kritiserat Sverige för att ökade kapitalinkomster under de senaste åren har gjort att de ekonomiska klyftorna har vuxit.

År 2020 blir barnkonventionen svensk lag. Beslutet innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen. Barnets rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

Flens kommun har en högre andel invånare 18-64 år med låg inkomst jämfört med Sverige i stort, och andelen har ökat från 23,1 % till 29,6 % mellan 2009 och 2017 (Kolada, 2017). Barnfattigdomen är hög i Flen, en femtedel av invånare 0-19 år lever i ekonomiskt utsatta hushåll (Kolada, 2018) och 17 % av elever uppger att de är ganska eller mycket oroad över familjens ekonomi (Region Sörmland, 2019). I Sörmland levde 2017 mer än en tredjedel av barnen med utländsk bakgrund i ett ekonomiskt utsatt hushåll. Bland barn med inhemsk bakgrund är motsvarande siffra sju % (Region Sörmland, 2019). Det finns även en hög andel skuldsatta i Flen (5,8 % (Kronofogden, 2018)).

I Flens kommun arbetar socialtjänsten med ca 400 hushåll som är aktuella för ekonomiskt bistånd, antingen varje månad eller i perioder. Ungefär 330 hushåll beviljas ekonomiskt bistånd varje månad. I hushållen finns ofta många barn. Ungefär två tredjedelar av hushållen består av personer med utrikes bakgrund. Två tredjedelar av vuxna biståndstagare bedöms ha försörjningshinder på grund av arbetslöshet, och 10 % på grund av sociala skäl (vilket innebär att förberedande insatser krävs innan arbete kan vara aktuellt) (Kolada, 2017).

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Sociala trygghetssystem regleras via socialtjänstlagen och individer som inte kan klara sin ekonomi med egna inkomster eller med bidrag eller stöd från annat håll kan ha rätt till ekonomiskt bistånd. Med alla biståndsmottagare upprättas en genomförandeplan för hur individer ska kunna närma sig egen försörjning. Det kan till exempel handla om praktikplatser, arbete i ett arbetslag eller subventionerade anställningar inom olika kommunala verksamheter. Sedan september 2019 är ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser organiserade under samma enhet på socialförvaltningen. Prövning av rätten till ekonomiskt bistånd görs varje månad. Det finns aktuella överenskommelser om samverkan mellan ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och primärvården.

Kommunens budget- och skuldrådgivare arbetar med förebyggande information till invånare, bland annat för alla nyanlända som har avslutat samhällsorienteringen. Det finns även en konsumentvägledare.

En av socialtjänstens viktigaste uppgifter är att se till att barn som befinner sig i en utsatt situation får det stöd och skydd som de behöver. Alla beslut ska tas med ett barnperspektiv, för att säkerställa att barn inte drabbas negativt. Det finns en anmälningsplikt som omfattar alla yrkesverksamma i verksamheter som berör barn. Barn-, utbildnings- och kulturförvaltningen har ett systematiskt arbete kring barnfattigdom genom att en fördelning av medel för socioekonomiska insatser till skolorna görs på huvudmannanivå och revideras varje år. Det kan till exempel handla om att utöka personalen på skolan, köpa in frukt till eleverna eller bekosta aktiviteter. År 2020 blir kulturskolan i Flen avgiftsfri för att fler, oavsett ekonomiska förutsättningar, ska kunna delta i kulturskolans undervisning.

Källor:

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Kronofogden (2018) Statistik antal skuldsatta. [Länk](#)

Region Sörmland (2019) Hälsan i Södermanland - en kommunbeskrivning. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 2 - Ingen hunger

Förutsättningar och utmaningar

I Sverige och EU, liksom i många andra delar av västvärlden, är det inte hunger som är det stora problemet, utan snarare en obalanserad och ojämn kosthållning. I Sverige har många personer övervikt eller fetma, detta tas upp mer under Mål 3 - God hälsa och välbefinnande. En riskfaktor att ta hänsyn till är att ekonomisk fattigdom kan leda till hunger eller felnäring.

Med tanke på den höga barnfattigdomen i Flen är förskolan och skolans måltider mycket viktiga för att säkra att alla barn har tillgång till näringsrik mat. Detsamma gäller för socialomsorgen, till exempel äldreomsorg och hemtjänst. En utmaning i Flens kommun är att det inte finns en central organisation för samtliga måltider. I verksamheter med delat ansvar, till exempel särskilda boenden, är det därför svårt att avgöra om det finns risk för felnäring eller inte.

Enligt Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet och bostadsbrist har Flen 33,9 hemlösa personer per 10 000 invånare, vilket motsvarar ca 50 hemlösa i kommunen (Socialstyrelsen 2017). Dessa kan vara i riskzonen för hunger.

Det finns ingen vedertagen definition av hållbara livsmedelssystem och det är svårt att mäta då det handlar om både miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Andel ekologisk odlad jordbruksmark brukar användas som en indikator för att kunna säga någonting om delmålet, i Sverige var siffran 20 % år 2018 (Kolada, 2018). I Flens kommun är andelen 34 % vilket är klart högre än för Sverige som helhet. Flens kommun har många som försörjer sig som mat/livsmedelsproducenter (primär och/eller sekundärproducenter). Länsstyrelsen har en utvecklad stödverksamhet på området med nätverk och utbildningssatsningar. Sörmlands Matkluster är ett nätverk som samlar lokala producenter för att visa upp utbudet av närodlad, hantverksmässig och god mat av hög kvalitet.

Mellan januari - juli 2019 var 47 % av livsmedelsinköpen hos Flens kommuns måltidsservice ekologiska och 97 % av inköpen av kött var svenskt. Enligt gällande livsmedelsupphandling finns möjlighet att köpa in 3 % lokalproducerat utanför avtalet med huvudgrossist.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Flens kommun ansvarar för måltider inom skolan och socialomsorgen och har även viss café- och kioskverksamhet. Måltidsservice har ett helhetsansvar för måltider i förskola, grundskola och gymnasium. För måltider på äldreboenden är ansvaret delat mellan Måltidsservice och socialförvaltningen. Hemtjänsten köper in matlådor från Vingåkers kommun. För gruppboenden finns mat med i brukarens budget och personalen sköter inköpen. Det finns café- och/eller kiosk-verksamhet i Stadshuset, Skjortan, simhallen, Stenhammarskolan, gymnasiet och på fritidsgårdarna.

Måltidsservice utgår från Livsmedelsverkets näringsrekommendationer för sina måltider och menyer är sammansatta för att ge och få måltidsglädje. Luncher och middagar som tillagas är näringsberäknade. I skolor serveras två rätter varje dag, varav en vegetarisk. Det pågår diskussioner med lokala producenter om att köpa in varor från dem och använda

tillsammans med pedagogiska inslag i skolan. Det kan till exempel handla om att lära sig mer om hur ost eller spannmål produceras. Ett nytt produktionskök ska byggas vid bruksområdet i Hälleforsnäs vilket dels kommer att effektivisera måltidsverksamheten och dels underlätta för leveranser från lokala producenter.

Kommunens miljöavdelning sköter tillsyn av livsmedelsaktörer och lantbruksföretag för att säkerställa att deras verksamheter inte har negativ påverkan på människa och miljö.

Befintliga styrdokument inom detta målområde är översiktsplanen och natur- och vattenvårdsprogrammet där kommunens värdefulla jordbruksmarker pekas ut, inriktningen är att dessa ska skyddas. Dessutom har kommunen en kostpolicy som kommer att uppdateras till en måltidspolicy.

Källor:

Flens kommuns kostpolicy. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Natur- och vattenvårdsprogram för Flens kommun. [Länk](#)

Region Sörmland (2019) Hälsan i Södermanland - en kommunbeskrivning. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Socialstyrelsen (2017) Antal hemlösa efter vistelsekommun. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 3 - God hälsa och välbefinnande

Förutsättningar och utmaningar

I Sverige är mödradödligheten och dödligheten bland små barn låg. Dödligheten i vissa icke smittsamma sjukdomar har sjunkit sedan början av 2000-talet men självmord i yngre åldrar har inte minskat. Det har skett en ökning av vägtrafikolyckor med dödlig utgång. Medellivslängden ökar för båda könen, men mest för män och högtbildade. I Flens kommun är medellivslängden för kvinnor 83,4 år och för män 79,2 år, den har ökat något för män men minskat för kvinnor under de senaste åren (Kolada 2018).

Andelen skolelever i Sverige med psykosomatiska besvär har ökat sedan 1980-talet (SCB, 2019). Bland skolelever i Flens kommun rapporterar 68 % av flickorna i åk 7 och 9 att de mår bra, för pojkar är det ca 80 % som mår bra eller mycket bra. För åk 2 på gymnasiet rapporterar 58 % av flickorna att de mår bra, jämfört med 68 % av pojkarna. Fler flickor än pojkar känner sig stressade mer än en gång i veckan, på gymnasiet är andelen 72 % för flickor och 48 % för pojkar (Region Sörmland 2017).

I dag har omkring hälften av den vuxna befolkningen i Sverige övervikt eller fetma, vilket är i nivå med genomsnittet i EU (Folkhälsomyndigheten, 2018b). Andelen invånare i Flens kommun med fetma var 21 % år 2017 (Kolada). Andelen överviktiga eller feta ungdomar i Södermanland ökar, och omfattningen är högre bland pojkar och i högre åldrar (Region Sörmland, 2019). Cirka 17 % av eleverna i Sörmland anger att de är stillasittande mer än 6 timmar efter en vanlig skoldag. Mest stillasittande är flickor i Flens kommun, 21 % (Region Sörmland, 2019). I Flens kommun hade år 2016 pojkar mellan 7-20 år mer än dubbelt så många deltagartillfällen i idrottsföreningar jämfört med flickor (Kolada)

När det gäller självupplevd hälsa (främst psykisk hälsa) och ohälsotal har utrikes födda kvinnor i Sverige sämre hälsa än både utrikes födda män och inrikes födda kvinnor och män (Folkhälsomyndigheten, 2018a). Sjukfrånvaron bland kommunalt anställda i Flens var 7,4 % år 2018. Mellan 2011 och 2016 ökade sjukfrånvaron från 4,4 % till 7,7 % (Kolada). Det är fler och fler kommunanställda som blir sjukskrivna på grund av psykisk ohälsa.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Flens kommun arbetar på flera sätt för att skapa förutsättningar för en bra hälsa, bland annat genom tillgång till bra utbildning och skolmiljö, trygga bostadsförhållanden och arbete. Men även genom att erbjuda tillgängliga mötesplatser, gång- och cykelvägar och fritidsverksamheter för alla åldrar.

Som den största arbetsgivaren har kommunen en viktig roll för att främja god hälsa bland medarbetare. Det förebyggande arbetet består framförallt av ett aktivt arbetsmiljöarbete där HR-avdelningen stöttar ansvariga chefer och ordnar arbetsmiljöutbildningar för chefer och skyddsombud. Kommunen erbjuder friskvårdssättning och fria läkarbesök till anställda.

Flens kommun erbjuder anläggningar för olika inomhus- och utomhusaktiviteter och när det gäller friluftsliv finns bland annat vandringsleder, cykelleder och kanotleder. På Salsta finns en spontanidrottsplats som har byggts och finansierats av FBAB och är öppen för alla.

“Hälsoveckan” arrangeras varje år som ett sätt att främja invånarnas hälsa. Kommunen har beslutat att det ska vara 60 minuter fysisk aktivitet per dag inom ramen för den samlade skoldagen. Föreningslivet i kommunen arrangerar många aktiviteter, till exempel musik, konst, film, teater, litteratur och dans. Det finns fyra bygdegårdar i kommunen.

Region Sörmland har det huvudsakliga ansvaret för hälso- och sjukvård, men ger vissa uppdrag till kommunen inom till exempel hemsjukvård. Kommunen har nyligen tillsatt en 50 % dietisttjänst som jobbar mot särskilda boenden och på sikt även mot hemtjänst. I september 2019 öppnade den nya Familjecentralen i Flen i Region Sörmlands regi, i samarbete med kommunen. Där erbjuds preventivmedelsrådgivning, mödrahälsovård, specialistmödravård, ultraljudsundersökning och gynekologiskt cellprov, föräldragrupper och utbildningar. Även öppen förskola och familjestödjare från socialtjänsten finns där. Det finns även föräldrastöd som riktar sig särskilt till utrikes födda.

Skolan har ansvar för skolhälsovården genom Barn- och elevhälsan som även ansvarar för Ungdomsmottagningen. Barn- och elevhälsan är centralt organiserad och ansvarar för alla de kommunala skolorna. En central elevhälsa innebär möjlighet att ha ett professionellt team med ett strukturerat arbetssätt. Barn- och elevhälsan har ett särskilt fokus på psykisk hälsa. Socialtjänsten ansvarar för behandling av missbruk och anhörigstöd via Nova och NovaUng. Dessutom finns ett förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT), där kommunens verksamheter genomför åtgärder enligt en ny handlingsplan.

Källor:

ANDT-handlingsplan för Flens kommun med bolag år 2019-2021. [Länk](#)

Folkhälsomyndigheten (2018a) Folkhälsodata. [Länk](#)

Folkhälsomyndigheten (2018b) Övervikt och fetma. [Länk](#)

Idrottspolitiskt program för Flens kommun 2020-2023. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Kulturplan för Flens kommun 2017-2021. [Länk](#)

Region Sörmland (2017) Liv och Hälsa ung - Kommunåterkoppling Flen. [Länk](#)

Region Sörmland (2019) Hälsan i Södermanland - en kommunbeskrivning. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 4 - God utbildning

Förutsättningar och utmaningar

I Sverige finns sedan länge ett väl utbyggt utbildningssystem med skolplikt och avgiftsfri utbildning. Trots detta finns det utmaningar. Bristande likvärdighet, kunskapsskillnader mellan flickor och pojkar och brist på lärare är några av dem. För förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ligger andelen personal med pedagogisk högskoleexamen mellan 79 och 88 %. Andelen är högst i förskoleklass och lägst i gymnasieskolan. I Flens kommun hade 64,6 % av lärarna i de kommunala grundskolorna lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne år 2018, och i gymnasieskolan var andelen 73,3 % (Kolada). Endast 30,7 % av årsarbetare inom förskolor i Flens kommun hade högskoleexamen 2018, för riket är siffran 41,8 %. 30 % av anställda årsarbetare i förskolor i Flens kommun hade förskollärarlegitimation 2019 (Kolada).

Det saknas också en samlad bild av hur utbildning för hållbar utveckling ser ut i svenska skolor. En utmaning i Sverige är den snedrekrytering till högskolan som finns. En stor grupp unga, med föräldrar med låg utbildning, väljer bort universitet och högskola trots att de har höga betyg från gymnasieskolan (UKÄ 2018). Andelen högutbildade i Flens kommun är 14,9 % jämfört med Sverige-snittet på 27,6 % (SCB, 2018). Endast en femtedel av gymnasieeleverna i Flens kommun läser vidare på högskola/universitet (Kolada, 2017). Gymnasieskolan i Flen är liten eftersom många elever väljer att studera på annan ort, drygt 60 % (Kolada). Läsåret 2018/2019 hade Prins Wilhelm-gymnasiet 285 elever, varav 174 på introduktionsprogram. Av dem gick 110 introduktionsprogram språkintrödningsprogram vilket innebär fokus på att ge grunder i svenska språket (Skolverket, 2019).

Under de senaste åren har andelen nyanlända elever ökat kraftigt i kommunens skolor och många av dem kommer till skolan med liten skolbakgrund och begränsade läs- och skrivkunskaper. På högstadiet rör det sig om ca 20 nya elever per år. De läser ofta i förberedelseklass i upp till två år innan de kan gå i vanlig klass, och det är få som sedan når hela vägen till godkända betyg. En del av dessa har hög frånvaro från skolan.

I Flens kommun är 81 % av barn mellan 1-5 år inskrivna i förskola, vilket är lägre än snittet för Sverige som är 85 % (Kolada 2018).

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

Flens kommun har en gymnasieskola och flera grund- och förskolor. Det finns ingen fristående gymnasieskola i kommunen men däremot flera fristående grund- och förskolor. Flens kommun har en sarskola för F-3 sedan hösten 2019 och köper även platser av närliggande kommuner. Det går också att läsa sarskola integrerat i Flens kommuns grundskolor. Innan och efter skoldagen börjar erbjuds barn från förskoleklass till och med årskurs tre plats på ett fritidshem, äldre barn i årskurs 4 - 6 erbjuds plats på fritidsklubb. Fritidsklubb bedrivs i fritidsgårdarnas lokaler i Flen, Malmköping och Hälleforsnäs.

För att hantera bristen på lärarkompetens i grundskolan använder sig kommunen av ett fler-lärarsystem på en del skolor vilket innebär att man inte har klasslärare, istället delar flera lärare på flera klasser. Högstadiet har skalkurser i alla ämnen vilket innebär att det finns en övergripande struktur för vad som ska tas upp i de olika ämnena. Syftet är att

utbildningen ska bli likvärdig för alla, oavsett lärare. Högstadiet använder sig även av mentorer som avlastar lärarna med alla elevfrågor och problem som inte har med undervisningen att göra. Det gör att lärarna kan ägna sig helt och hållet åt utbildningen.

I grundskolan görs kunskapsanalyser av varje individ och varje skolämne fyra gånger per år för att följa kunskapsutvecklingen vilket blir ett underlag för utvecklingssamtal. Kunskapen aggregeras så att varje rektor kan se utvecklingen på sin skola, och även på kommun-nivå för att följa hur skolorna utvecklas i förhållande till varandra. En generell utmaning är att elever inte når upp till kraven i svenska som andraspråk.

Under 2019 påbörjades ett arbete med att kartlägga likvärdigheten i förskoleklasserna. Kartläggningen görs varje termin och möjliggör riktade insatser i klasser där de inte når upp till kraven. Kommunen ska även börja göra kartläggningar på fritidshemmen. I förskolorna görs språk-kartläggningar för att förstå inom vilka områden barnen har starkt eller svagt ordförråd, och på så sätt veta vad pedagogerna behöver jobba med för just den gruppen.

Vuxenutbildningen arbetar aktivt med personer som behöver bygga upp språkkunskaper, grundutbildning och/eller yrkeskompetens. En utmaning är att många individer har långt kvar till att klara kurser i svenska språket och grundutbildning vilket är en förutsättning för att läsa de flesta yrkeskurser. Vuxenutbildningen försöker få till fler yrkesinriktade utbildningar för de som ännu inte har klarat kraven för vuxenutbildningen.

När det gäller elever med hög frånvaro anmäls dessa till socialtjänsten som har det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Ungdomarna erbjuds individuella stödåtgärder kring studier och praktik.

Källor:

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

SCB (2018) Kommun i kombination med utbildningsnivå. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Skolverket (2019) Sök statistik om förskola, skola och vuxenutbildning. [Länk](#)

UKÄ (2018) Statistisk analys: Förkunskaper, social bakgrund och rekrytering till högskolan. [Länk](#)

Underlag Mål 5 - Jämställdhet

Förutsättningar och utmaningar

I Sverige hade kvinnor, år 2017, en nettoinkomst som motsvarade 81 % av mäns nettoinkomst och ägnade, år 2010, i genomsnitt 45 minuter mer per dygn åt obetalt arbete jämfört med män. När det gäller könsstympling, tvångsäktenskap och barnäktenskap finns det en stor brist på statistik vilket innebär att utsatta grupper riskerar att osynliggöras (SCB, 2019).

En utmaning för Flens kommun är att det idag inte finns ett systematiskt eller strukturerat jämställdhetsarbete på central nivå och att det därför inte heller är synliggjort i styr- och ledningssystemet. Att könsuppdelna den individbaserade statistiken är ett viktigt första steg för att kunna se skillnader i utfall mellan könen.

Kommunen som arbetsgivare spelar en viktig roll i jämställdhetsarbetet då en stor majoritet av alla kommunalt anställda är kvinnor (Kolada, 2017). Som nämnts tidigare är sjukfrånvaron 7,4 % för alla kommunalt anställda, men 8,2 % för kvinnor och 4,7 % bland män. Detta beror framförallt på att kvinnor arbetar inom vård och omsorg i högre utsträckning än män. Lönegapet mellan kvinnor och män i kommunorganisationen har minskat de senaste åren och var nära noll år 2018 (Kolada).

År 2018 togs 25,6 % av föräldrapenningdagarna i Flens kommun ut av män, vilket är mindre än snittet för Sverige som är 29 %. 2017 var siffran för Flen 21 % (Kolada)

Kommunfullmäktige i Flen har en jämn könsfördelning med 22 män och 23 kvinnor som ledamöter (SCB, 2019).

Precis som på nationell nivå saknas statistik för skadliga sedvänjor i Flen. Det går inte att utesluta att det förekommer och därför behövs ett förebyggande arbete mot detta, vilket hänger nära ihop med destruktiva maskulinitetsnormer.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Flens kommuns värdegrund är baserad på jämställdhet och handlar om att medarbetare ska ha en gemensam bild av hur vi bemöter, arbetar och levererar våra tjänster och service till kommuninvånarna. Kommunen ska arbeta aktivt för ökad jämställdhet i alla sina verksamheter.

Att alla ska behandlas lika är en grundpelare för skolorna och varje skola har en plan för att främja likabehandling och motverka kränkande behandling. På fritidsgården i Flen är det flest pojkar som kommer och därför ordnas särskilda tjejkvällar varannan vecka med olika teman. Det är endast kvinnlig personal på dessa kvällar.

När det gäller förebyggande arbete mot skadliga sedvänjor samordnar Barn- och elevhälsan en "Tillitsgrupp" med representanter från skolan, fritidsgård och socialtjänst. Gruppen fungerar som en resurs när det gäller frågeställningar kring hedersrelaterad problematik, bland annat tvångsäktenskap och könsstympling. En ny handlingsplan mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld håller på att tas fram.

Projekt Klara startade i september 2019 och riktar sig mot långtidsarbetslösa utrikes födda kvinnor. Projektet ska underlätta kvinnornas väg mot studier, arbete och egen försörjning. Projektet drivs av Socialförvaltningen och finansieras av Europeiska Socialfonden.

Flens kommun förbereder för att införa heltidsarbete som norm, precis som många andra kommuner. Män är både heltidsanställda och heltidsarbetande i större utsträckning än kvinnor, vilket i längden innebär att kvinnor får lägre pension. Att införa heltid som norm är därför en åtgärd som både ökar jämställdheten och är viktig för att klara välfärdens rekryteringsutmaningar. Men det finns även utmaningar med detta eftersom kvinnor i genomsnitt lägger mer tid på hushållsarbete än män. Om dessa mönster inte förändras innebär det att heltidsarbete kan öka belastning och stress för kvinnor.

Källor:

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 6 - Rent vatten och sanitet

Förutsättningar och utmaningar

Närmare 29 % av de kommunala grundvattentäkterna och 43 % av ytvattentäkterna finns utanför vattenskyddsområde och saknar därmed formellt långsiktigt skydd (SCB, 2019). Trots att Sverige har bland de lägsta uttagskvoterna i EU av tillgängliga vattenresurser så finns det områden som lider av bitvis svår vattenbrist och torka, framför allt vad gäller tillgången på grundvatten sommartid. Lokal torka och konkurrens förväntas öka som en följd av klimatförändringarna och vattenbristen kan förväntas drabba framför allt jordbruket. I den senaste statusklassningen hade 49 % av sjöarna och 32 % av vattendragen i Sverige god eller hög ekologisk status (SCB, 2019). År 2016 hade endast 23,8 % av sjöar och 8,7 % av vattendragen i Flens kommun god ekologisk status (Kolada).

Sörmland Vatten och Avfall AB har ansvaret för vatten och avlopp (VA) i Flens kommun och ägs av kommunen tillsammans med Katrineholm och Vingåkers kommuner. Sedan 2018 får många delar av Flens kommun sitt dricksvatten från Katrineholms vattenverk istället för Båven. Ca 70 % av hushållen i Flens kommun är anslutna till det kommunala VA-nätet. Vattentäkten i Katrineholm har ännu inget vattenskyddsområde. Flens kommun har även tre grundvattentäkter i Malmköping, Bettna och Vadsbro. Alla har ett vattenskyddsområde och revidering av föreskrifterna pågår men det är endast slutfört för Vadsbro.

I EU och Sverige är arbetet med vattenfrågor organiserat utifrån avrinningsområden från sjöar och vattendrag. Flens kommun ingår i Norra Östersjöns vattendistrikt och är medlem i Nyköpingsåarnas Vattenvårdsförbund. Förbundet arbetar för renare vatten i avrinningsområdet, till exempel i Båven, och genomför provtagning och olika projekt. Från mars 2019 arbetar en lokal åtgärdssamordnare på förbundet för att tillsammans med lantbrukare hitta lösningar som minskar växtnärläckaget från jordbruket till sjöar, vattendrag och hav.

När det gäller offentliga toaletter har kommunen hittills skrivit avtal med Malmköpings IF och Hälleforsnäs IF som tillhandahåller offentliga toaletter under sina öppettider. Detta är ett arbetssätt som fler och fler kommuner använder sig av.

Ett antal kommuner i Sörmland, däribland Flen har exempelvis under sommartid en kraftigt växande befolkning genom fritidshusboende. Detta kan påverka förutsättningarna för att tillhandahålla god kommunal service, främst kopplat till sophämtning och VA. Flens kommun hade 2017 2651 fritidshus, drygt 40 % av fritidshusägarna är folkbokförda i Stockholm.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Sörmland Vatten arbetar utifrån VA-planen, där det bland annat pekas ut hur utbyggnaden av VA-nätet ska ske. Arbeta pågår med att ansluta Fällökna, Fornbo, Malmsjöberg till kommunalt VA, det beräknas vara klart 2022-2023. I kommunen finns fem kommunala anläggningar för omhändertagande av avloppsvatten. Då Malmköpings reningsverk fungerar bristfälligt har beslut tagits det ska läggas ner och spillvatten ska pumpas till Flens reningsverk. Överföringsledningarna för detta beräknas vara klara år 2022.

Miljöavdelningen på kommunen gör tillsyn av enskilda avlopp, lantbruk, industri, biltvättar, förorenad mark med mera för att säkerställa att negativ påverkan på vattenkvaliteten inte sker. Miljöavdelningen håller på med ett långsiktigt arbete för att alla enskilda avlopp inom kommunen ska vara godkända, både funktionellt och juridiskt.

Det har gjorts en förstudie för ett projekt som handlar om att kretsloppsanpassa små avlopp. Förstudiens syfte var att ta fram ett förslag på en arbetsmodell och ett system för kretsloppsanpassning av små avlopp inom Katrineholm, Flen och Vingåkers kommuner samt hur detta skulle kunna implementeras. Nästa steg är att konkretisera och planera själva projektet. Målet är att näringen från toalettavloppsvatten så långt som möjligt ska kunna återföras till jordbruksmark så att näringsämnen tas tillvara i ett lokalt kretslopp. På så sätt minskar också näringsläckaget till våra sjöar och vattendrag.

Sörmland Vatten och Flens kommun har beviljats LONA-bidrag (lokala naturvårdssatsningen) för att utreda möjligheten till en våtmark för kompletterande rening av utgående vatten från Flens avloppsreningsverk vid Stenhammar, som är beläget väster om väg 55 sydväst om Flen. Genom att anlägga en våtmark och översilningsytor för behandling av utgående spillvatten istället för att leda vattnet direkt ut till Gårdsjön så kan vattnet hållas kvar längre i landskapet och renas ytterligare. Våtmarken skulle också kunna användas för bevattning av närliggande åkermark genom samarbete med Stenhammars gods.

Länsstyrelsen i Södermanland håller på att utveckla en regional vattenförsörjningsplan i samråd med kommuner och andra nyckelaktörer i länet.

Kommunens översiktsplan och natur-och vattenvårdsprogram är viktiga stöd i arbetet med vattenrelaterade frågor.

Källor:

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Natur- och vattenvårdsprogram för Flens kommun. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

VA-plan för Flens kommun. [Länk](#)

VA-policy för Flens kommun. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 7 - Hållbar energi

Förutsättningar och utmaningar

Sverige är det land inom EU som har högst andel slutlig förnybar energianvändning. Användningen av förnybar energi i Sverige i förhållande till slutlig energianvändning har ökat varje år sedan 2011 och var 54,5 % under 2017. Energimyndighetens scenarier pekar på att det kan komma att krävas en utbyggnad av förnybar elproduktion på upp emot 100 TWh i årlig energivolym för att täcka de nationella behoven till år 2040 (SCB, 2019).

Infrastrukturen för laddning av elbilar byggs ut i snabb takt runt om i Sverige, och det finns bidrag att söka från Naturvårdsverket för företag, organisationer och privatpersoner. Sverige håller på att förbereda för att inkludera EU:s energiprestandadirektiv i sin lagstiftning som handlar om krav på laddinfrastruktur vid byggnader. Boverket har tagit fram förslag på hur kraven ska se ut i svensk lagstiftning och föreslår att alla uppvärmda bostadshus och byggnader som inte är avsedda för bostäder ska omfattas av kraven. Det handlar dels om krav på ledningsinfrastruktur (kanaler för elektriska kablar) och krav på antalet laddplatser. Boverket föreslår att krav på laddinfrastruktur ska ställas för byggnader som har mer än tio parkeringsplatser. Kraven kommer att gälla fullt ut från mars 2021 (Boverket, 2019).

Det kommunala bostadsbolaget Flens Bostads AB (FBAB) är ett allmännyttigt bostadsbolag som drivs utan vinstintressen. Idag finns ca 1 700 lägenheter i olika storlekar, standard och prisnivåer för olika målgrupper, varav nästan alla i Flens tätort. En utmaning för FBAB är att beakta miljö- och hållbarhetskrav och samtidigt leverera prisvärda bostäder till invånarna. Flens Kommunfastigheter AB (FKAB) äger och förvaltar fastigheter och lokaler där Flens kommun bedriver sin verksamhet. En stor del av FBAB och FKAB:s bestånd är ca 50-60 år gammalt.

I kommunen finns endast småskalig produktion av förnybar el (vatten- och vindkraft). Elen som levereras till kommunen är 100 % förnybar och fossila bränslen för uppvärmning har fasats ut från kommunens fastigheter. Däremot genererar kommunens transporter stora utsläpp av växthusgaser. Andel miljöbilar inom kommunens geografiska område var 13,7 % år 2018, siffran för Flens kommunorganisation är 44,9 %. Med miljöbilar avses så kallade klimatbonusbilar vilket innebär bilar som släpper ut högst 60 g koldioxid/km eller gasbilar. I maj 2019 hade kommunorganisation 13 elbilar.

Det finns en snabbaddstation för elbilar i Flens tätort och en i Malmköping, i Flens tätort finns även ett antal långsamma laddare. Det finns en tankstation för HVO (biodiesel) i Flens tätort. Kommunen har fått Klimatklivet-bidrag för att etablera en biogasmack, planen är att den ska vara på plats kring årsskiftet 2020/2021.

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

För Flens kommun är energieffektiva byggnader, lokal förnybar energiproduktion och en fossiloberoende fordonsflotta viktiga frågor. Dessa fokusområden pekas ut i kommunens energi- och klimatplan. Kommunen vill att förnybar el- och energiproduktion ökar och ska ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som redovisar lämpliga platser för olika typer av förnybara energikällor. Dessutom ska kommunstyrelsen och de kommunala

bolagen ta fram en plan för hur den egna förnybara elproduktionen ska öka, till exempel genom att installera solceller.

Både FKAB och FBAB jobbar aktivt med energieffektiviseringsåtgärder. I gamla byggnader ger detta både ekonomiska och miljömässiga vinster. FBAB har flera solcellsanläggningar i drift på sina fastigheter, men dessa levererar endast en bråkdel av den totala energiförbrukningen. FKAB har inventerat alla sina tak utifrån var det är lämpligt att sätta upp solceller och kommer att sätta upp anläggningar där det lämpar sig bäst framöver.

Flens kommun arbetar med att ställa om till en fossiloberoende fordonsflotta. En drivmedelsplan har tagits fram som tydliggör vilka förnybara drivmedel som ska prioriteras i kommunorganisationen. Om det finns en biogasmack ska i första hand biogasbilar användas, i andra hand elbilar och i tredje hand biodiesel eller etanol. För att minska sårbarheten är dock det viktigaste att ha en blandning av olika drivmedel, så att inget alternativ utgöra mer än hälften av fordonsflottan.

Källor:

Boverket (2019) Nya krav på laddinfrastruktur för laddfordon. [Länk](#)

Drivmedelsplan för en fossiloberoende fordonsflotta i Flens kommunkoncern till 2030. [Länk](#)

Energi- och klimatplan för Flens kommun 2019-2023. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Resepolicy för Flens kommun. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 8 - Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Förutsättningar och utmaningar

Sveriges befolkning ökar rekordsnabbt och det förväntas fortgå under det kommande decenniet samtidigt som den demografiska sammansättningen förändras. Befolkningstillväxten kommer ske i hög grad i de yngre och äldre målgrupperna samtidigt som den yrkesverksamma befolkningen ökar avsevärt långsammare. De yrkesverksamma ska med andra ord finansiera välfärden för fler. Detta är en utmaning i Flens kommun med en hög och växande andel äldre och barn jämfört med andelen yrkesverksamma.

Andelen unga 17-24 år som varken arbetar eller studerar i Sverige var 8,2 % år 2017, i Flens kommun är det hela 13,7 % och andelen är högre bland kvinnor än bland män (Kolada). Om man tittar på statistik för åldrarna 15-24 år har under perioden 2014-2018 andelen som varken arbetar eller studerar minskat från 7,2 till 6,2 % i Sverige (SCB, 2019). Arbetslöshet är en utmaning i Flens kommun. I mars 2019 var 10 % av befolkningen mellan 18-64 år i Flens arbetslösa (Sverige 5,7 %), bland unga 16-24 år var siffran 7,5 % (Sverige 4,3 %). Bland unga var något fler män än kvinnor arbetslösa (Kolada). Andelen långtidsarbetslösa (mer än 6 månader) var 9 % år 2018. Flens kommun har den största arbetslösheten i länet 2018. 2019 stängde Arbetsförmedlingens kontor i Flens. Räknat per individ betalas det ut mer ersättning för utebliven förvärvsinkomst i Södermanland jämfört med riket totalt. Av länets kommuner är Flens en utav de kommuner där det betalas ut mest ersättning per individ i arbetsför ålder (2018) (Region Sörmland, 2019).

Flens kommun är den största arbetsgivaren i kommunen med drygt 1600 anställda. Det finns drygt 1100 registrerade företag, de flesta är småföretagare med 1-5 anställda. Här finns också större företag som GB Glace, Volvo Parts, Flens Byggmaskiner och Momento. Tillverkning, bygg och jordbruk är de största privata näringarna med besöksnäringen på stark frammarsch.

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

Flens kommun strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetar med kompetensförsörjning för att ha rätt kompetens för rätt uppgift på både individ, grupp och organisationsnivå och för att tillgodose invånarnas behov av kommunal service. Kompetensförsörjningsarbetet handlar om att kartlägga, behålla och utveckla kompetens; bredda rekryteringen och samverka, samt att marknadsföra kommunen som arbetsgivare. En nödvändig del i att vara en attraktiv arbetsgivare handlar om att förbättra arbetsmiljön då den hänger nära ihop med trivsel på jobbet och individers hälsa. Detta ansvar ligger hos chefer, med stöd från HR-avdelningen.

När det gäller kommunens arbetsmarknadspolitik har insatser fokuserat på ungdomar utan komplett gymnasiebetyg, utrikesfödda och nyanlända som ingår i etableringsreformen med en sammansatt problematik, och personer med funktionsnedsättning som står utanför arbetsmarknaden. För personer med ekonomiskt bistånd erbjuder kommunen kompetenshöjande arbetsmarknadsinsatser med målsättningen att deltagarna ska bli självförsörjande. Det kan till exempel handla om återbruk av möbler och caféverksamhet. Socialpsykiatri erbjuder sysselsättning inom till exempel caféverksamhet, tvätterier, loppis och pryglar, och fixartjänst. Dessutom har kommunens tekniska avdelning flera anställda

med olika typer av subventionerade anställningar för individer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Sommarjobb erbjuds till 17-åringar i kommunen. Sedan hösten 2019 samordnas kommunens alla arbetsmarknadsinsatser på central nivå i organisationen, via HR-avdelningen. En ny arbetsmarknadsplan ska tas fram under 2020.

Kommunen har tillsammans med Arbetsförmedlingen ett särskilt uppdrag att samverka kring målgrupperna unga och unga nyanlända. Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA) syftar till att främja statlig och kommunal samverkan med mål om att få unga och nyanlända i arbete. Under 2018 har man i DUA föreslagit att kommunen i samverkan med Arbetsförmedlingen arbetar fram ett antal "spår" där utbildning i form av yrkesutbildning och praktik ska vara byggstenar som leder till arbete. I Flen har man konstaterat ett kompetensbehov som kan tillgodoses genom att yrkesutbilda individer i DUA:s målgrupp inom områdena vård och omsorg, teknik, jordbruk, kök och chaufförer.

Företag i kommunen samverkar och möts bland annat i nätverket Forum Flen. Det finns ett näringslivsråd som består av näringslivschef, kommunchef, kommunstyrelsens presidium och näringslivsrepresentanter. För att förenkla kommunens service till företag används metoden "En väg in", där tjänstemän från kommunens tillståndsverksamheter träffas varannan vecka för att gå igenom inkomna och pågående ärenden från företag och få till en snabb hantering. Besöksnäringen är en betydande del av näringslivet i Flens kommun och översiktsplanen togs därför fram med ett turistiskt perspektiv, vilket innebär att utreda behov och förutsättningar till möjligheter och utvecklingsområden inom besöksnäringen. Det finns ett starkt samband mellan fysisk miljön, mark- och vattenanvändning och turismutveckling.

I kommunens upphandlingar ställs krav på att leverantörer har tecknat svenska kollektivavtal eller tillämpar svenska kollektivavtalsliknande villkor för sina anställda. Detta ska också gälla för underleverantör.

Källor:

Arbetsmarknadsplan för Flens kommun 2016-2019. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Näringslivsstrategi för Flens kommun. Företagandet startar här! [Länk](#)

Policy för personalpolitik i Flens kommun. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 9 - Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Förutsättningar och utmaningar

För att säkerställa effektiva och hållbara infrastrukturlösningar använder sig Trafikverket av en fyrstegsprincip vilket innebär att först tänka om eller optimera och bara om det behövs bygga om eller nytt. Nollvisionen är en utgångspunkt vilket innebär att transportsystem ska utformas med målet att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken.

Tillgången till kollektivtrafik är ett mått på hur hållbar infrastrukturen är med fokus på rättvisa och på att det ska vara ekonomiskt överkomligt. År 2017 hade 79,6 % av befolkningen i Sverige enkel tillgång till kollektivtrafik, det vill säga en trafikerad hållplats inom 500 meter med minst en avgång i timmen vardagar mellan 06.00 och 20.00. (SCB 2019).

Flens kommun ligger i mitten av Södermanlands län och är den enda kommunen i länet som inte angränsar till något grannlän. Flens tätort är en järnvägsknut med stopp för regionalståg mellan Stockholm - Hallsberg och Sala - Linköping, för den sistnämnda linjen finns även tågstopp i Hälleforsnäs. Dessutom finns busstrafik till bland annat Katrineholm, Gnesta, Nyköping och Eskilstuna, där kommunens orter passerar på vägen. Dessutom finns en buss för stadstrafik i Flens tätort. År 2017 hade 76,8 % av befolkningen i Flen tillgång till kollektivtrafik (Kolada). Endast 20 % av invånarna är nöjda med möjligheterna till att använda kollektivtrafiken för resor i Flens kommun. Andelen är densamma för nöjdheten med tillgången till gång- och cykelvägar (Kolada, 2017). 2018 hade 76,5 % av hushållen i Flens kommun tillgång till, eller absolut närhet till, bredband med hastighet om minst 100 Mbit/s (Kolada).

Flens största arbetsgivare finns inom tillverkningsindustrin, det handlar till exempel om tillverkning av verktygskomponenter, byggelement, och renovering av motorer och motorkomponenter. Dessutom finns två stora livsmedelsindustrier i kommunen. Flens kommun är beroende av god infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter med en stor produktionssektor (bland annat jord- och skogsbruk) och spridd, ganska gles befolkning - som dessutom i hög grad är sysselsatta på annat håll. År 2017 arbetspendlade 1660 personer in till Flens kommun och 2418 personer pendlade ut (SCB 2019).

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Flens kommun arbetar för att utveckling, till exempel med bebyggelse och verksamheter, ska ske i anslutning till befintlig infrastruktur. Kommunen arbetar aktivt för att fler ska få tillgång till bredband, i samverkan med olika marknadsaktörer. Arbetet med vatten och avlopp beskrivs under mål 6.

När det gäller kollektivtrafik har Sörmlandstrafiken (som ingår i Region Sörmland) det operativa ansvaret för den lokala och regionala linjetrafiken. Flens kommun främjar innovation och teknikutveckling på olika sätt, till exempel inom transporter och förnybara drivmedel. Som nämnts tidigare har kommunen installerat snabbbladdstationer i Flen och Malmköping och planer finns på att anlägga en biogasmack i Flens tätort. Stadstrafiken i Flen trafikeras av en elbuss och en utredning håller på att göras för att optimera busslinjen.

Arbetspendlingen är hög i Flen och därför är det viktigt att skapa förutsättningar för att resa hållbart. Kommunen ska främja gång- och cykeltrafik och lokal kollektivtrafik och deltar i regionala nätverk kring detta. Kommunens cykelprogram handlar om att erbjuda effektiva och säkra cykelvägar, öka motivationen för att använda cykel, skapa förutsättningar för att underlätta kombinationsresor (till exempel genom säkra cykelparkeringar), arbeta för ett enhetligt cykelnät och vidareutveckla potentialen för cykelturism i kommunen. Det pågår ett projekt kring säkra skolvägar.

Kommunens verksamheter får många leveranser och 2018 gjordes en förstudie kring samordnad varudistribution som landade i att Flen är en för liten kommun för att ha en egen omlastningscentral. Dock kan det vara en bra idé att samarbeta med någon närliggande kommun och en utredning pågår för att undersöka för- och nackdelar med detta. Samordnad varudistribution innebär att leverantörerna sitt gods till en kommunal distributionscentral där godset samlas och körs sedan ut med ett gemensamt fordon till kommunens enheter. Detta leder till miljövinster och att tunga transporter till skolor minskar, dessutom underlättar det för mindre leverantörer.

Kommunen har ett aktivt näringslivsarbete men det har hittills inte funnits något fokus på att uppmuntra företag till ökad resurseffektivisering och miljöansvar. De kommunala bolagen arbetar med energieffektivisering och smarta energilösningar i sina fastigheter, se mål 7.

Ett viktigt styrdokument när det gäller frågor kring infrastruktur är översiktsplanen. Cykelprogrammet tydliggör inriktningen när det gäller att öka cyklingen i kommunen.

Källor:

Cykelprogram för Flens kommun. [Länk](#)

Flens kommuns policy för strategisk förstärkning av landsbygden. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 10 - Ingen ojämlikhet

Förutsättningar och utmaningar

Sverige är ett av de mest jämlika länderna i världen, men är samtidigt det OECD-land där den ekonomiska ojämlikheten ökar allra mest. Ökande inkomstskillnader, bostads- och arbetsmarknadssegregation är två utmaningar.

Befolkningens inkomster i Sverige, både för kvinnor och män, har ökat varje enskilt år under en lång rad år, i genomsnitt 3 % per år mellan 2012 och 2017. De 40 % av befolkningen som har lägst disponibel inkomst har dock haft en sämre inkomstillväxt än befolkningen som helhet. En förklaring till den svagare inkomstutvecklingen för denna grupp är att inkomsterna i större utsträckning består av olika typer av sociala ersättningar som inte har samma starka utveckling som löner och kapitalinkomster (SCB, 2019). Som nämnts tidigare så har Flens kommun har en högre andel invånare 18-64 år med låg inkomst jämfört med Sverige i stort. Arbetslösheten är högre bland unga och utrikes födda än för resten av befolkningen. Sammanräknad förvärvsinkomst för personer 20 år och äldre i Flen var 199 500 kr för kvinnor och 267 800 kr för män år 2017 (SCB). Detta är lägst i länet.

Rapporterad upplevd diskriminering/kränkning utifrån alla diskrimineringsgrunderna är högre bland kvinnor än bland män och högre bland yngre än bland äldre hos båda könen. Hatbrott som berör etnicitet är den vanligaste formen av hatbrott i Sverige. Under 2018 identifierade Brå nästan 7 090 polisanmälda brott med hatbrottsmotiv. Det är en ökning med 11 % sedan 2016, och 29 % sedan 2013. Störst ökning syns för brott med antisemitiska motiv samt motivet som rör sexuell läggning.

Flen har tagit emot relativt många nyanlända sett till sin befolkning i stort, och under de senaste åren har därför relativt få individer anvisats till kommunen, och då endast ensamkommande barn. 2018 anvisades 4 ensamkommande barn till kommunen, 2015 var det 92 barn som anvisades (Kolada). Det finns dock ingen statistik över nyanlända som väljer att flytta till kommunen på eget initiativ. I Flen är 22,7 % av kvinnorna och 23,6 % av männen utrikes födda, vilket är något högre än snittet för Södermanland och för Sverige (SCB). Av nyanlända som har lämnat etableringsuppdraget är det 39 % som har börjat arbeta eller studera efter 90 dagar, siffran är 47 % för män jämfört med 29 % för kvinnor (Kolada).

Från brukarbedömningen inom daglig verksamhet för funktionsnedsatta svarade 82 % av brukarna att de får bestämma om saker som är viktiga 2018, siffran är 92 % för män och 73 % för kvinnor (Kolada).

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

Många av aktiviteterna som beskrivs under andra mål bidrar till att minska ojämlikheten, framförallt arbete med att minska ekonomisk utsatthet, höja utbildningsnivån, öka sysselsättningen och minska bostadssegregationen.

Kommunen som arbetsgivare har ett stort ansvar att arbeta för jämlikhet. Detta görs bland annat genom en likabehandlingsplan som innehåller åtgärder kring arbetsförhållanden, lön och anställningsvillkor, rekrytering och befordran, utbildning och kompetensutveckling

samt föräldraskap och förvärvsarbete. Ett mål är att andelen anställda med utländsk bakgrund ska öka i kommunen, framförallt inom grupperna chefer och tjänstemän.

Vid upphandlingar ställs krav på etisk och social hänsyn, respekt för grundläggande mänskliga rättigheter och svenska centrala kollektivavtal. Om kollektivavtal inte har tecknats så ska ändå motsvarande krav gälla för anställda.

Kommunen erbjuder boende, omsorg och daglig verksamhet till funktionsnedsatta enligt Socialtjänstlagen och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Inom LSS använder sig kommunen av arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC) för alla utredningar. När det gäller utemiljöer har tillgänglighetsanpassningar genomförts vid till exempel Gårdsjöpromenaden och Åpromenaden. Det pågår ett arbete tillsammans med Trafikverket för att tillgänglighetsanpassa befintliga busshållplatser och perronger. Det har även gjorts en utredning om hur tillgängligheten ser ut i kommunens verksamhetslokaler.

Kommunen ansvarar bland annat för boende och skola till nyanlända som anvisas till kommunen genom Migrationsverket. Dessutom finns Kompassen - vuxen och Kompassen - barn och unga, kommunala mottagningsenheter som tillhandahåller rådgivning och information till alla nyanlända för att stötta dem i samhället.

Flens kommun driver ett projekt med och för unga tillsammans med Fryshuset. Syftet med arbetet är att stärka ungdomars situation i Flen och förbättra deras möjligheter att ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden bl.a. genom sänkta trösklar, skapande av nya ingångar (t ex via kultur- och fritidsaktiviteter), formande av lokala/regionala nätverk, samt genom aktiviteter som ger ungdomarna konkreta, praktiska och meriterande erfarenheter. Bland annat genomförs en "demokratiutbildning" för unga som vill engagera sig.

Källor:

Brå (2018) Slutlig brottsstatistik 2018. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 11 - Hållbara städer och samhällen

Förutsättningar och utmaningar

En stor majoritet av Sveriges befolkning bor i och runt städer och tätorter. Urbaniseringen i Sverige sker inte längre huvudsakligen genom inflyttning från land till stad utan förklaras snarare av höga födelsetal och migration. Utmaningar finns vad gäller bostadsbrist, ökad skuldsättning och bostadssegregation. En följd av bostadsbristen är trångboddhet. År 2018 var 5,2 % av befolkningen mellan 16 och 84 år drabbad av trångboddhet enligt norm 2 (mer än två personer per rum) och 17,7 % enligt norm 3 (mer än en person per rum). Enligt båda sätten att mäta har trångboddheten ökat de senaste tio åren (SCB 2019).

Flens kommun har drygt 16000 invånare och består av åtta orter varav fyra är stadsbygd (Flen, Malmköping, Hälleforsnäs och Sparreholm) och fyra är landsbygd (Mellösa, Bettna, Skebokvarn, Vadsbro och Dunker). Bettna och Mellösa är serviceorter, och Skebokvarn, Vadsbro och Dunker är landsbygdscentrum. Ca 6500 invånare bor i Flen, ca 2000 i Malmköping och ca 1600 i Hälleforsnäs.

Kommunens befolkningspyramid har mera formen av en fjäril än en pyramid. Detta visar tydligt att andelen av befolkningen mellan 26-46 år är låg i förhållande till både den yngre och den äldre befolkningen. Detta innebär bland annat ett ökat behov av förskolor och äldreboenden, och är även en utmaning kopplat till god tillgång på kollektivtrafik. Befolkningen i kommunens orter skiljer sig ganska mycket åt jämfört med varandra. Exempelvis har Sparreholm en högre andel äldre (+65 år), och Skebokvarn har en låg återväxt med låg andel yngre befolkning (0-24 år).

Trångboddheten är hög i Flens kommun, 30,5 % enligt norm 2 och 54,7 % enligt norm 3 (Kolada). En anledning till trångboddheten är att många på grund av sin ekonomiska situation inte har råd med en egen bostad.

Utsläpp av kväveoxider har minskat kraftigt sedan 1990, och även utsläpp av partiklar har minskat något. (Kolada). Dagvattenfrågan är en utmaning i Flen då centrala delar av tätorten ligger mycket lågt med begränsade avrinningsmöjligheter vilket ökar risken för översvämning. I Flens tätort finns det inte så mycket dagvattenledningar och ibland kopplas dagvattnet på spillvattenledningar vilket kan orsaka bräddning.

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

Samhällsplaneringen i Flen utgår från översiktsplanen som har hållbar utveckling som ett genomgående tema. Den anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen. I översiktsplanen talar kommunen om hur man vill att stad och land ska utvecklas, var det kan och bör byggas, var det behövs nya vägar och cykelbanor samt vilka områden som bör sparas för rekreation. Översiktsplanen har ett tidsperspektiv på 20 år framåt med utblick som sträcker sig ännu längre in i framtiden. Den ska vara både strategisk och vägledande. Kommunen har även program som beskriver kommunens natur- och kulturvärden och hur kommunen bör ta hänsyn till dem. Vid planering av nya områden görs en undersökning om betydande miljöpåverkan och vid behov görs till exempel utredningar av dagvatten och skredrisk.

Enligt lag ska kommuner planera för alla invånares tillgång till goda bostäder. Ett nytt bostadsförsörjningsprogram tas fram under 2020. Flens Bostads AB (FBAB) är den kommunala organisationens redskap för att tillgodose behovet av nyproducerade hyresrätter. Just nu pågår bygget av 16 lägenheter i Flens tätort, målgruppen är äldre som idag bor i villor. FBAB tar ett socialt ansvar för bostadsmarknaden i kommunen och driver aktivt klimat- och miljöfrågor i sin verksamhet, läs mer på Mål 7 och Mål 16. För att minska behovet av transporter strävar kommunen efter att bygga bostäder i stationsnära lägen. Miljöavdelningens hälsoskyddstillsyn är viktig för att säkra att hyresgäster har en bostad som uppfyller miljöbalkens regler kring temperatur, fukt, buller och ventilation.

I all samhällsplanering genomförs samråd och dialog med invånare. Ofta genomförs tidiga dialoger med invånare innan de officiella samråden för att anpassa planerna bättre utifrån olika gruppers behov och perspektiv. Inför framtagandet av översiktsplanen genomfördes dialogcaféer, dels öppna för allmänheten och dels med fokus på särskilda målgrupper till exempel näringsliv, barn & unga samt föreningar. Förutom dessa dialoger finns även ett aktivt ortsutvecklingsarbete som handlar om att öka invånarnas inflytande och påverkan i viktiga utvecklingsfrågor. Detta arbete beskrivs mer under Mål 16, där även kommunens trygghetsarbete beskrivs.

Det finns ännu ingen plan för dagvattenhantering i kommunen men det håller på att tas fram en tillsammans med Sörmland Vatten. Det finns översvämningskarteringar gjorda för Flen och Sparreholm som används som underlag i samhällsplaneringen. Det finns ett aktivt krisberedskapsarbete i kommunen för att öka motståndskraften mot olika typer av katastrofer. Det görs risk- och sårbarhetsanalyser för att kartlägga de främsta riskerna för kommunen och hur vi bör hantera dem. Det handlar till exempel om väderrelaterade risker, elavbrott, vattenföroreningar och störningar i transportnätet.

Källor:

Cykelprogram för Flens kommun. [Länk](#)

Flens kommuns policy för strategisk förstärkning av landsbygden. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Kulturmiljöprogram för Flens kommun. [Länk](#)

Natur- och vattenvårdsprogram för Flens kommun. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 12 - Hållbar konsumtion och produktion

Förutsättningar och utmaningar

Enligt OECD är mål 12 ett av de globala mål som Sverige har störst utmaningar att nå. Utsläpp av växthusgaser som beror på konsumtion är höga. De växthusgasutsläpp som kan förknippas med vår import är i dag högre än de konsumtionsutsläpp som sker i Sverige. Den största delen av utsläppen från konsumtion utgörs av privatpersoners konsumtion av till exempel livsmedel och transporter (SCB, 2019). Det farliga avfallet per capita låg under 2016 på 238 kg per person i Sverige. Inom EU är genomsnittet 125 kg per person. Farligt avfall är till exempel kemikalier, färger och lösningsmedel (SCB, 2019).

Flens kommun är en stor konsument och ansvarar även för avfallshanteringen. Vid upphandling ställs miljökrav enligt Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskrav på basnivå. Det finns krav framtagna för 9 produktområden: IT och telekom, Bygg och fastighet, Städ och kemikalier, Fordon och transport, Kontor och textil, Livsmedel och måltidstjänster, Sjukvård och omsorg, Giftfri förskola och Arbetsrättsliga villkor. Utmaningarna är att säkerställa att kraven vid upphandling följs i ingångna avtal samt att Flens kommunorganisation följer de upphandlade avtalen. Att handla utanför avtal innebär dels ofta högre kostnad och att miljöhänsyn inte alltid tas. I kommunens policy för inköp och upphandling framgår det att man ska eftersträva att välja produkter och tjänster som sett under hela sin livslängd, är skonsamma för miljön och främjar hållbar utveckling, och det finns en intern rutin för hur man ska förhålla sig till det.

Måltidsservice mäter matsvinn i skolor och förskolor, både tallrikssvinn och serveringssvinn. Vid mätningen i september 2019 var det totala svinnet 52 gram per portion i skolorna och 55 gram per portion i förskolorna. Matsvinnet har varken minskat eller ökat nämnvärt under de senaste åren. Från 2020 kommer matsvinnet även att mätas på äldreboenden.

2016 införde Sörmland Vatten "gröna påsen" för hushållens matavfall i Flen, tillsammans med informationskampanjer. Det medförde att 79 % av det insamlade matavfallet gick till biologisk återvinning. Till 2018 har andelen dock sjunkit till 53 %. Det finns en återvinningscentral i Flen och andelen nöjda efter ett besök där är 94 % (Kolada). År 2018 samlades 35 % av hushållsavfallet i Flen in för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling (Kolada). För Sverige är snittet 26 % (SCB, 2019).

En utmaning för kommunorganisationen är att påverka invånare och företag till en mer hållbar konsumtion. Som nämns under Mål 13 - Begränsad klimatpåverkan är de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser mycket höga i Sverige. Det handlar framförallt om utsläpp från transporter. 13,7 % av registrerade bilar i Flens kommun var miljöbilar år 2018, vilket är en något lägre andel än för Sverige i stort (Kolada).

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Flens kommun har en policy för inköp och upphandling som innebär att kommunen ställer hårda sociala och miljömässiga krav i alla upphandlingar. I egna upphandlingar ställs krav enligt Upphandlingsmyndighetens basnivå, men i gemensamma upphandlingar via Telge

Inköp ställs ofta krav enligt avancerad nivå. I transportupphandlingar ställs krav på användning av förnybara drivmedel.

När det gäller avfall så arbetar Flens kommun tillsammans med Sörmland Vatten enligt åtgärderna i avfallsplanen. Kommunens åtgärder handlar bland annat om att öka återanvändningen av kontorsmöbler i kommunorganisationen, minska mängden matsvinn, minska mängden osorterat bygg- och rivningsavfall som lämnas till återvinningscentralen och minska nedskräpningen i kommunen. Det sker en viss återanvändning av kontorsmöbler inom kommunen genom ett arbetslag för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, och planer finns på att utveckla den verksamheten för fler typer av produkter.

Måltidsservice jobbar aktivt med att minska matsvinnet, bland annat genom att väga matsvinn kontinuerligt och åskådliggöra mängden matsvinn för eleverna, informera matgäster om mat, miljö och klimat med hjälp av bordspratere, förbättra beställningsrutiner samt servera överbliven mat som extrarätt en annan dag. Under 2019 tog måltidsservice fram filmer kring matsvinn tillsammans med Sörmland Vatten som används i informationssyfte, varav en är inspelad på Stenhammarskolan, och dessa filmer kombineras med pedagogiskt material som skolorna kan jobba med. Det görs ingen uppföljning av matsvinn vid övriga verksamheter som hanterar mat i Flens kommun.

Kommunen arbetar även med att påverka invånare till en hållbar konsumtion och göra det lättare att göra klimatsmarta val. Det handlar bland annat om att påverka barn i skolor och förskolor, och nå föräldrarna via dem. Alla kommunala förskolor är Grön Flagg-certifierade. Sörmland Vatten ordnar information till invånare för en hållbar avfallshantering och ökad materialåtervinning. Konsumentrådgivning och energi- och klimatrådgivning är andra tjänster som kommuner erbjuder invånarna.

Källor:

Energi- och klimatplan för Flens kommun 2019-2023. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Policy för inköp och upphandling i Flens kommun. [Länk](#)

Renhållningsordning med avfallsplan 2018-2022 och föreskrifter för avfallshantering. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Underlag Mål 13 - Bekämpa klimatförändringarna

Förutsättningar och utmaningar

Mål 13 tillhör ett av de globala mål där Sverige har stora utmaningar trots att Sveriges nationella utsläpp av växthusgaser har minskat med 26 % jämfört med 1990. Men utsläppen av växthusgaser i andra länder på grund av svensk konsumtion har istället ökat sedan 1990, och ligger omkring 10 ton/capita (Naturvårdsverket, 2018). I Sverige är det framförallt industrin och inrikes transporter som står för stora nationella utsläpp av växthusgaser, totalt 64 % under 2017 (SCB, 2019). När det gäller konsumtionsbaserade utsläpp kommer två tredjedelar av utsläppen från hushållens konsumtion och en tredjedel från offentlig konsumtion och investeringar (i exempelvis byggnader och maskiner) (Naturvårdsverket, 2018).

2017 beslutade regeringen om ett nytt klimatpolitiskt ramverk som bland annat innehåller ett mål om att senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Mål 13 hänger ihop med det nationella miljö kvalitetsmålet "Begränsad klimatpåverkan" som innebär att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig.

I Sverige och Södermanland handlar framtida klimatförändringar framför allt om fler dagar med höga temperaturer, ökad nederbörd, kraftigare skyfall och förlängd växtsäsong.

2017 var växthusgasutsläppen inom Flens kommuns geografiska område 5,65 ton CO₂-ekvivalenter per invånare varav 2,69 ton/invånare från jordbrukssektorn (Kolada).

Uppsala universitet har tagit fram en koldioxidbudget för Södermanlands län som visar att länets största energirelaterade utsläpp kommer från industri (framförallt SSAB), utrikes transporter, inrikes transporter och arbetsmaskiner. Utsläppen måste minska med 16 % årligen från och med 2020 för att klara av Parisavtalets målsättningar.

De främsta klimatriskerna som Flens kommun behöver ta hänsyn till är översvämningar, värmeböljor, skogsbränder och påverkan på grundvattnet. Många delar av Flens tätort ligger lågt vilket innebär ökad risk för negativa konsekvenser vid kraftiga skyfall.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

I likhet med den nationella klimatlagen har Flens kommun som mål att år 2045 inte ha några nettoutsläpp till atmosfären. Kommunens klimatarbete sker utifrån fem klimatstrategier: hållbara transporter, klimatsmart samhällsplanering, energieffektiva byggnader, klimatsmarta invånare och lokal energi- och elproduktion. Alla kommunens verksamheter och bolag berörs av en eller flera av strategierna. Mer detaljer kring dessa strategier finns under Mål 7 - Hållbar energi, Mål 11 - Hållbara städer och samhällen, och Mål 12 - hållbar konsumtion och produktion.

När det gäller klimatanpassning så är klimatfrågan en av många planeringsförutsättningar som kommunen enligt plan- och bygglagen ska ta hänsyn till vid planläggningen. På ett övergripande plan finns det i översiktsplanen och den fördjupade översiktsplanen för Flens stad tydliga ställningstaganden kring hur klimatanpassning och minskad klimatpåverkan ska

integreras i fysisk planering och bygglovsprövning. Det handlar till exempel om att beakta skredrisk och konsekvenser av höga flöden samt att främja gång-, cykel- och kollektivtrafik.

Var fjärde år ska kommuner göra risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för att kunna motstå och hantera kriser och extraordinära händelser. I RSA:n för Flens kommun från 2019 analyseras bland annat risker kopplat till naturfenomen och extremväder, i dagens och framtida klimat. Det finns översvämningskarteringar gjorda på Flens tätort och Sparreholm som samhällsplaneringen och krisberedskapen utgår ifrån. Vid planläggning görs dagvattenutredningar och andra analyser vid behov.

Källor:

Energi- och klimatplan för Flens kommun 2019-2023. [Länk](#)

Kevin Anderson, Jesse Schrage, Isak Stoddard, Aaron Tuckey och Martin Wetterstedt. 2018. Koldioxidbudget för Södermanlands län 2020-2040: Del I (2018). Klimatledarskapsnoden, Uppsala universitet, Sverige. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Naturvårdsverket (2018) Konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp per person och år. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 14 - Hav och marina resurser

Förutsättningar och utmaningar

Mål 14 motsvaras väl av det svenska miljö kvalitetsmålet "Hav i balans samt levande kust och skärgård" som bland annat handlar om att Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Östersjön är ett av världens mest nedsmutsade innanhav med döda bottnar, små fiskbestånd och kraftig övergödning.

Flens kommun har ingen egen kust men Nyköpingsån rinner ut i Östersjön vilket innebär att Flen har en indirekt påverkan genom det som hamnar i våra mindre vattendrag och förs vidare till haven. Nyköpingsån för med sig näringsämnen, skräp och föroreningar.

I kommunen finns flera förorenade områden som orsakats av ett eller flera lokala utsläpp från industrier och verksamheter. Det handlar om exempelvis sågverk, verkstads-, elektronik-, livsmedels- och färgindustrier, bensinstationer, bilverkstäder, deponier, skjutbanor, täkter samt avloppsreningsverk. I kommunen finns ca 200 potentiellt förorenade områden. En del av dessa objekt är riskklassade.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Under Mål 6 - Rent vatten och sanitet beskrivs kommunens huvudsakliga åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten, vilket är positivt för Östersjön. För att förhindra utsläpp är dagvattenhanteringen en nyckelfråga, detta diskuteras mer under mål 11 - Hållbara städer och samhällen. Kommunens miljötillsyn av enskilda avlopp, lantbruk med mera bidrar i förlängningen till förbättringar för hav och marina resurser.

Kommunen arbetar för att de förorenade områden som fått riskklass 1 och 2 ska utredas vidare för att kunna bedöma förekomsten av föroreningar, spridningsrisk och behov av åtgärder. De övriga inventerade objekten i riskklass 3 och 4 (eller de som enbart är identifierade och placerade i branschklass) utreds i samband med t.ex. påträffande av förorening eller vid exploatering.

Kommunen ansvarar för att städa upp skräp på offentliga platser, och har tagit fram en handlingsplan mot nedskräpningen. Att minska nedskräpning handlar om att påverka individens beteenden vilket är en utmaning. Handlingsplanen innehåller framförallt olika kommunikationsåtgärder för att belysa konsekvenser, påverka attityder och få fler att ta gemensamt ansvar för att hålla Flen rent.

Kommunen ställer miljökrav vid upphandlingar och väljer material med hänsyn till att minimera utsläpp av föroreningar och partiklar. Till exempel, när konstgräsplanen i Flen byggdes valde kommunen ett hybridgräs med två sorters strån istället för granulat för att motverka farliga utsläpp. Vid planläggning av mark- och vattenområden utreds föroreningsituationen och åtgärdas vid behov.

För att minska exponeringen för hälsofarliga ämnen har alla förskolor har gått igenom sina inventarier och bytt ut till exempel madrasser och leksaker som innehåller farliga kemikalier. Även förskolornas kök har sanerats, och i skolor har gamla och farliga

kemikalier i kemisalar tagits bort. I upphandlingar av varor till förskolan ställs krav om minskad förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen. Hemtjänsten hanterar enbart kemikalier med låg miljöpåverkan, och flera andra verksamheter i Flens kommun har inventerat och fasat ut skadliga kemikalier. Kommunens miljöavdelning gör hälsoskyddstillsyn av verksamheter för att hindra eller undanröja olägenheter både för människors hälsa och för miljön.

I samarbete med Länsstyrelsen görs kalkning av försurade sjöar varje år, enligt kalkningsplanen. Syftet med kalkning är att skydda de natur- och nyttjandevärden som hotas av försurning.

Källor

Policy för inköp och upphandling i Flens kommun. [Länk](#)

Renhållningsordning med avfallsplan 2018-2022 och föreskrifter för avfallshantering. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 15 - Ekosystem och biologisk mångfald

Förutsättningar och utmaningar

Sverige har förbundit sig att arbeta aktivt mot förlusterna av biologisk mångfald genom flertalet internationella direktiv och konventioner. Flera av de nationella miljökvalitetsmålen hänger ihop med Mål 15: Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker, Levande skogar och Levande sjöar och vattendrag. Rödlisterindexet speglar den hastighet med vilken arter beräknas dö ut och hur den takten förändras över tid. Resultaten visar att förlusten av biologisk mångfald i Sverige inte hejdots och att hastigheten med vilken arter försvinner inte heller bromsats upp.

Ett sätt att skydda värdefulla naturområden är att inrätta naturreservat eller biotopskyddsområden. Bara 1,2 % av naturen i Flens kommun är skyddad i form av naturreservat eller biotopskydd, snittet för Sverige som helhet är 10,8 % (Kolada, 2018). Det finns totalt 51 naturskyddade områden i Flens kommun, varav 16 naturreservat, 1 naturskyddsområde och 34 skogliga biotopskyddsområden. Dessutom finns totalt 18 Natura 2000-områden i Flens kommun som tillsammans omfattar knappt 6 550 hektar mark och vatten. Det finns fjorton områden av riksintresse för naturvården.

I Flens kommun finns flera så kallade rödlistade arter, det vill säga arter som är hotade eller sårbara. Exempel på sådana arter är utter, mal, trumgräshoppa, läderbagge, finnögontröst, och bombmurkla. En del av dessa arter övervakas av länsstyrelsen med flera myndigheter för att se hur de fortlever.

Kommunen har många sjöar och myrmarker, sammanhängande skogsmarker med tall- och blandskog längs med bergsryggarna och åker- och betesmarker i dalgångarna. Skogsmarkerna är mosaikartade med en blandning av relativt ostörd skog och produktionsskog, med inslag av ädellövskog främst vid sjöar och vattendrag. Det finns även en hel del granskog som har utmaningar med bland annat angrepp från granbarksborren. Flens kommuns natur- och vattenvårdsprogram pekar ut de viktigaste naturområdena i kommunen, och fokuserar på tre strategier: bevara, förvalta och utveckla; öka, återskapa och kompensera biologisk mångfald samt att öka kunskapen, öka tillgängligheten och sprida engagemang.

Exempel från Flens kommuns verksamheter

I sina skötselåtgärder arbetar kommunen aktivt med att främja biologisk mångfald och ekosystemtjänster, till exempel genom att bevara stadsnära skog och öka andelen blommande och perenna inslag i stadsmiljön. Utgångspunkten är att behålla de grönområden som finns. Skogsbruket bedrivs med naturvårdsinriktning vilket innebär att fokus är på att förvalta och öka de naturvärden som finns, istället för att maximera de ekonomiska värdena. Det har fattats beslut om att inrätta fler slätterängar i kommunen för att främja den biologiska mångfalden.

Det har gjorts förarbete på tre naturområden i kommunen med avsikt att inrätta dem som kommunala naturreservat. Det gäller Nybbleskogen i Flens tätort samt Trumslagarskogen och en del av Malmakvarn i Malmköping. Nybbleskogen har betraktats som "gammelskog" sedan 1987 och har därför fått växa i stort sett fritt sen dess. Trumslagarskogen och

området vid Malmakvarn har redan ett visst skydd i och med att de är markerade som "Natur" i de nya detaljplanerna. Naturreservat innebär dock ett starkare och mer permanent skydd.

Kommunen vill främja friluftslivet i kommunen vilket bland annat handlar om att bevara tätortsnära skog. Sörmlandsleden är en nära 100 mil lång och föreningsdriven vandringsled genom länet som passerar genom flera naturreservat. Leden passerar genom kommunens norra delar och har en särskild anslutning till Flen. I Hälleforsnäs finns en tillgänglighetsanpassad rundslinga av etapp 23 på Sörmlandsleden.

Natur- och vattenvårdsprogrammet samt översiktsplanen beskriver de viktiga gröna och blåa samband som finns i kommunen, där det är särskilt viktigt att bevara och skydda ekosystem och biologisk mångfald.

Källor

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Natur- och vattenvårdsprogram för Flens kommun. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Översiktsplan Sörmlands hjärta - med plats för alla. [Länk](#)

Underlag Mål 16 - Fredliga och inkluderande samhällen

Förutsättningar och utmaningar

Jämfört med för fem år sedan (2013) har det dödliga våldet ökat i Sverige. Det är framförallt män som utsätts för dödligt våld och misshandel medan fler kvinnor utsätts för trakasserier och sexuellt våld (Brå, 2018). I Flens kommun arbetar socialtjänsten mot våld i nära relation i samverkan med kvinnojouren Malva. 2017 var det 24 anmälda brott om grov kvinnofridskränkning per 100 000 invånare i Flen och inget fall under 2018 (Kolada). 2018 var det 1 521 anmälda våldsbrott per 100 000 invånare, vilket är tredje flest i landet.

Nära nio av tio röstberättigade svenskar röstade i det senaste riksdagsvalet, vilket är en hög andel i ett internationellt perspektiv. Men vi har ett ojämnt valdeltagande, där utrikes födda, lågutbildade och personer med låga inkomster röstar i mindre utsträckning än inrikes födda, högutbildade och de med högst inkomster (SCB, 2019). Valdeltagandet i riksdagsvalet 2018 var 85,95 % i Flens kommun. Samtidigt varierade valdeltagandet kraftigt mellan kommunens valkretsar: från 75,53 % i Flens södra till 88,32 i Mellösa. I valet till kommunfullmäktige deltog samma år 82,15 %, med 72,20 som lägstanotering (Flens södra) och 85,79 % som högstanotering (Mellösa) (Valmyndigheten 2018).

Den upplevda känslan av trygghet i Flens kommun har ökat något de senaste åren (SCB, 2017), men många kvinnor i Flen avstår från att gå ut ensam av rädsla för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad; 39 % jämfört med 7 % för män (Region Sörmland, 2019). Bland ungdomar (åk 9 grundskola och år 2 gymnasiet) upplevde 77 % av tjejerna och 93 % av killarna i Sörmland att de ofta eller alltid känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällen, för Flen är andelen 66 % respektive 87 % (Region Sörmland 2019).

Nästan en tredjedel av tjejerna i årskurs 7 rapporterar att de har blivit mobbade någon gång under terminen, bland killar är det en femtedel. Andelen är lägre bland elever i årskurs 9 och i år 2 på gymnasiet. När det gäller känslan av trygghet till och från skolan, i klassrummet och på rasterna rapporterar nästan alla att de är trygga, men bland flickor i årskurs 9 rapporterar 11 % att de inte känner sig trygga på rasterna (Region Sörmland 2017). År 2018 tog Skolinspektionen emot 3 anmälningar om kränkande behandling, och under första halvåret 2019 var det lika många anmälningar (Skolinspektionen)

Exempel från Flens kommuns verksamheter

Skolorna i Flens kommun har ett systematiskt arbete mot kränkningar. Alla elever kan lämna in en anmälan och skolan tar upp detta i ett trygghetsteam där de jobbar både med den kränkta eleven och med den som har kränkt. Det finns tre fritidsgårdar i Flens kommun och de är öppna för alla från årskurs 6 upp till 19 år. Fritidsgårdarna arbetar aktivt med inflytande och delaktighet och mot alla former av mobbning och kränkningar.

Det finns ett aktivt brottsförebyggande och trygghetskapande arbete i Flen, bland annat genom ett treårigt samverkansavtal mellan kommunen och polisen. Dessutom tas ett gemensamt medborgarlöfte fram varje år. Polisen och Räddningstjänsten samarbetar genom "Trygg Vuxen" som arbetar relationsskapande med ungdomar i kommunen. För att få en bättre bild av hur situationen ser ut i Flen arbetar kommunens brottsförebyggande samordnare med en metod som kallas Effektiv Samverkan för Trygghet (EST). Det är en

samverkan med olika verksamheter inom kommunen där man varje vecka rapporterar in trygghetsläget. Lägesbilden kopplas ihop med polisens lägesbild och kommuniceras ut till alla samverkansaktörer. Detta hjälper för att fånga upp saker i ett tidigt skede. Det pågår ett arbete med att uppdatera handlingsplanen för våldsbejakande extremism.

Salsta-området i Flens tätort har under många år haft problem med skadegörelse och nedskräpning. 2018 startade FBAB ett initiativ med syfte att förbättra situationen och att hyresgäster ska känna sig stolta över sin boendemiljö. Två miljövårdare rör sig på området för att stötta och diskutera med de boende och FBAB besöker alla nyinflyttade med en checklista om vad som gäller kring till exempel sophantering. Situationen på Salsta har förbättrats så pass att miljövårdarna nu även rör sig bland FBAB:s andra bostadsbestånd.

För att öka invånarnas inflytande och delaktighet i kommunens utveckling arbetar kommunorganisationen i en modell som kallas "Bygd och ort i balans". Syftet är framförallt att inkludera befolkningen på landsbygden. Samarbetet sker med orternas bygderåd, och det finns även ett nätverk mellan bygderåden. I kommunen finns även ett kommunalt råd för personer med funktionsnedsättning och ett pensionärsråd. I råden ingår representanter från både kommun, intresseorganisationer och myndigheter. Råden fungerar som ett forum där deltagarna har möjlighet att föra fram sina åsikter i särskilda frågor.

Arbetet med att förbättra kommunens service gentemot invånare fortsätter, dels genom införande av e-tjänster inom myndighetsutövningen och dels genom att etablera ett internt servicecenter och ett externt kundcenter.

Källor:

Brå (2018) Slutlig brottsstatistik 2018. [Länk](#)

Flens kommuns policy för strategisk förstärkning av landsbygden. [Länk](#)

Kolada - Nyckeltal för kommuner och regioner. [Länk](#)

Region Sörmland (2017) Liv och Hälsa ung - Kommunåterkoppling Flen. [Länk](#)

Region Sörmland (2019) Hälsan i Södermanland - en kommunbeskrivning. [Länk](#)

SCB (2019) Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild. [Länk](#)

Skolinspektionen (2019) Anmälningar per kommun, januari-juni 2019. [Länk](#)

Skolinspektionen (2018) Anmälningar per kommun 2018. [Länk](#)

Valmyndigheten (2018) Valpresentation 2018 - Flen. [Länk](#)

Underlag Mål 17 - Genomförande och globalt partnerskap

Förutsättningar och utmaningar

Flens kommun är som de flesta kommuner i samma storlek beroende av sina grannkommuner och grannlän, vad gäller arbetstillfällen, kommunikationer, utbildningsmöjligheter och bostadsmarknad. Flens kommun har dock ett fördelaktigt geografiskt läge mellan tillväxtregioner och för att förstärka kommunens utvecklingsmöjligheter behöver kommunen ta plats, synas och samarbeta med andra.

Flens kommun har också möjlighet att ingå i internationella kommunala partnerskap, projekt och program (exempelvis via SKL International eller ICLD). Att ta del av medel från EU:s strukturfonder är ett annat sätt att växla upp arbetet inom kommunens viktiga utvecklingsfrågor. För att lyckas nå de målbilder som beskrivs i det här hållbarhetsprogrammet är samarbete med andra nödvändig. Det ger en viktig hävstång i arbetet.

Exempel från Flens kommuns verksamheter:

Flens kommuns vision handlar om att vi ska driva vår egen utveckling i ansvarsfull samverkan med omvärlden, och att vi ska ta plats, synas och påverka utvecklingen i regionen. Samverkan är norm, både internt och externt med andra kommuner, föreningar, näringsliv och andra aktörer. Det finns flera exempel på hur kommunen arbetar strukturerat tillsammans med närliggande kommuner och lokala aktörer, nedan är endast ett urval.

- Sörmland Vatten: Gemensamt VA-bolag med Katrineholm och Vingåkers kommuner
- RäddSam Mälardalen: Flens räddningstjänst har gått med i denna samarbetsorganisation.
- Telge Inköp AB: Upphandlingar samordnas vilket gör att vi kan ställa högre krav
- Regionala nätverk (Länsstyrelsen eller Region Sörmland): hållbart resande, planering, miljö/klimat, kollektivtrafik, miljötillsyn, med mera.
- Myndigheter: samarbete med bland annat Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Trafikverket
- Kvinnojouren Malva: Samarbete kring våld i nära relation